

THY
CHAMBER
MUSIC
FESTIVAL

THY KAMMERMUSIK FESTIVAL 2017

REMARKABLE FESTIVAL

EUROPE FOR FESTIVALS
FESTIVALS FOR EUROPE

EFFE LABEL 2017-2018

Bestyrelse:

Aase Odfeldt, formand
Erik Lyng, næstformand
Anette Sohn
Jens Henrik Beck
Poul Rosander

Craig Goodman, kunstnerisk leder

Adresse: Todbølvej 16, 7752 Snedsted
Tlf. : 9792 0902 eller 9793 4892
E-mail: mail@thychambermusicfestival.dk
www.thychambermusicfestival.dk

Tekst: Orla Vinther
Redaktion: Jørgen Munk
Sats og layout: Aase Odfeldt
Billedredaktion: Knud Erik Jensen
Tryk: Trykkeriet Friheden

Forsidefoto: Jens Kristian Kjærgård,

INDHOLD

Præsentation af lærerne	side 4
Præsentation af deltagerne	side 6
Fredag den 18. august kl. 19.30 Ansgarkirken, Ansgarvej 15, 7950 Øster Jølby, Mors	side 9
Lørdag den 19. august kl. 15.00 Kirsten Kjær Museet, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 17
Søndag den 20. august kl. 15.00 Musikværket, Gasværksvej 60, 7900 Nykøbing	side 25
Tirsdag den 22. august kl. 19.30 Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 30
Tirsdag den 22. august kl. 19.00 Musikhuset, Kystvej 224, Dokkedal, 9280 Storvorde	side 31
Onsdag den 23. august kl. 19.30 Thisted Kirke, Vestergade 3, 7700 Thisted	side 37
Torsdag den 24. august kl. 19.30 Vorupør Kirke, Bredkærvej 1, Nr. Vorupør, 7700 Thisted	side 38
Torsdag den 24. august kl. 19.30 Viborg Musiksal, Gravene 25, 8800 Viborg	side 43
Fredag den 25. august kl. 19.30 Klitmøller Kirke, Vangvej 8, Klitmøller, 7700 Thisted	side 48
Fredag den 25. august kl. 19.30 Musikværket, Gasværksvej 60, 7900 Nykøbing	side 49
Lørdag den 26. august kl. 15.00 Kirsten Kjær Museet, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup	side 50
Lørdag den 26. august kl. 19.30 Vestervig Kirke, Klostermøllevej 71, 7770 Vestervig	side 51
Søndag den 27. august kl. 15.00 Thisted Musikteater, Håndværkertorv 1, 7700 Thisted	side 52
Skolekoncerter og åbne prøver	side 53
Thy Kammermusikfestival "On Tour" 2017	side 54

Programbogen 2017 har enkelte henvisninger til programbøger fra tidligere år. Disse kan downloades eller læses på www.thychambermusicfestival.dk (Om Thy Kammermusikfestival/programbøger).

Så vidt muligt gennemføres koncerterne efter de planlagte programmer, men ændringer kan forekomme.

THY MASTERCLASS

I begyndelsen af 1990'erne havde Axel Brant Nielsen og andre fremsynede Thy-stedborgere en vision, som de førte ud i livet, og som gennem årene udviklede sig til dagens internationale Thy Kammermusikfestival.

Visionen tog udgangspunkt i, at nogle sommerhuse i Klitmøllerområdet uden for turistsæsonen stod ubenyttede. I et par uger kunne de derfor bebos af unge musikere, der deltog i det årlige mesterkursus med den græsk-amerikanske pianist Christine Paraschos som kunstnerisk leder. Efter hendes død i 1996 overtog Craig Goodman den kunstneriske ledelse, og i samarbejde med en lokal arbejdsgruppe ændrede han Thy Masterclass til en kammermusikfestival. Stille og roligt har denne festival udviklet sig til en begivenhed, der i dag tiltrækker talentfulde og ambitiøse unge musikere fra hele verden (i 2016 var der 95 ansøgere fra 25 lande til 15 pladser).

Festivalens fem højt profilerede lærere, Craig Goodman fra Strasbourg, Daniel Blumenthal fra Bruxelles, Elisabeth Zeuthen Schneider fra København, Justus Grimm fra Antwerpen og Tony Nys fra Bruxelles, deltager som aktive medlemmer af de forskellige ensembler ved indstudering og kon-

certer. Den omstændighed gør festivalen enestående og derfor interessant for unge musikere fra hele verden.

Det internationale samarbejde udmønter sig i en række offentlige koncerter, hvis kunstneriske niveau har vakt opmærksomhed – også uden for landets grænser.

Desuden tjener samarbejdet et af projektets erklærede formål: at medvirke til mellempøkelig forståelse, hvortil sammenspil er et fornemt middel.

LÆRERNE

Craig Goodman (f. 1957) har altid gjort tingene lidt anderledes.

Han er amerikaner af fødsel, opvokset og uddannet i Wien, Paris og New York. Efter sin uddannelse hos Marcel Moyse og Tom Nyfenger blev han engageret som solofløjtenist i Philadelphia Operaorkester under Julius Rudel. Kort derefter flyttede han til New York, hvor han efter succes inden for de traditionelle områder (konkurrencer, solo- og kammermusikkoncerter, orkesteransættelser) valgte at flytte til Paris. Herfra begyndte en "ny" karriere, som påkaldte sig bl. a. Yehudi Menuhins, Leonard Bernsteins og Henri Dutilleux' interesse.

Som udøvende kunstner spiller han koncerter i mange af verdens hovedstæder såvel som i mere ydmyge omgivelser. Som komponist er Craig Goodman ophavsmænd til en række værker, der er udpræget lyriske, og som ofte involverer dans og teater.

Som underviser, både i sin egenskab af professor ved konservatoriet i Strasbourg og gennem udstrakt kursusvirksomhed, har Craig Goodman på et traditionsbevidst grundlag hjulpet mange fløjtenister og kammermusikgrupper til at finde deres egen stil og retning.

www.flutist.com

Daniel Blumenthal (f. 1952) er klaverprofessor ved Det Kgl. Flamske Musik-konservatorium i Bruxelles og desuden en meget flittig koncertgiver over det meste af verden. Allerede tidligt blev han kosmopolit. Han er født i Tyskland, indledte sin klaverkarriere som femårig i Paris og fortsatte sin uddannelse i USA sluttende på den berømte Juilliard School of Music i New York, hvorfra han er DMA (Doctor of Musical Arts). Som ung vandt han et utal af klaverkonkurrencer. Nu sidder han i stedet i dommerpanelerne.

Som koncertpianist deler han sig mellem solokoncerter, akkompagnements-

opgaver og kammermusik. Dertil kommer en betydelig CD-produktion med mere end 80 indspilninger.

Blumenthals repertoire er meget omfattende, og han mestrer alle stilarter med indlevelse og overlegen teknik.

www.danielblumenthal.com

Elisabeth Zeuthen Schneider (f. 1956) er uddannet i København hos Milan Vittek og Endre Wolf. I USA videreførte hun sin uddannelse hos medlemmer af Budapesterkvartetten og Isidore Cohen fra Beaux Arts-trioen, ligesom hun dyrkede specielt barokstil hos Stanley Ritchie i Indiana. Det har ført til en række CD-indspilninger af alle Mattheosons og Händels violinsonater.

Som orkestermusiker har Elisabeth Zeuthen Schneider virket som assisterende koncertmester både i Det Kgl. Kapel og i DR SymfoniOrkestret. Som docent på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium forener hun nu sin interesse for kammermusik og undervisning med en betydelig koncertvirksomhed og CD-indspilninger. Således har hun med pianisten Ulrich Stark indspillet Schumanns tre sonater for violin og klaver. Elisabeth Zeuthen Schneider spiller på en Giovanni Battista Grancino fra 1701.

Cellisten **Justus Grimm** er født i Hamburg 1970. Han begyndte at spille cello som femårig, fortsatte sine studier hos Ulrich Voss og Claus Kanngiesser og afsluttede sin uddannelse hos Frans Helmerson i Stockholm og Köln. I 1993 debuterede han som solist med Hamburger Staatsorchester. På programmet stod uropførelsen af Matthias Pintschers cellokoncert *La Metamorfose di Narciso*. Grimm har derudover været solist med en række førende europæiske orkestre, heriblandt The English Chamber Orchestra, The London Chamber Orchestra, Orchestre Royal de Wallonie og Brandenburgisches Staatsorchester, Frankfurt. I 2008 var Justus Grimm medstifter af strygekvartetten Malibran, hvor han stadig er aktiv, ligesom han siden 2010 har været „Artist in Residence“ ved Cantiere Internazionale d’Arte, Montepulciano – italiensk sommerskole for unge sangere, musikere, dirigenter og komponister grundlagt 1976 af komponisten Hans Werner Henze. Justus Grimm, der har modtaget adskillige tyske og belgiske priser, har siden 2008 været professor ved og fra 2013 rektor for Det Kongelige Konservatorium i Antwerpen.

Tony Nys er født i Belgien 1975 og studerede violin og bratsch på Det Kgl. Flamske Musikkonservatorium i Bruxelles. Fra 1994 til 1997 var han primarius i The Fétis String Quartet. Han har desuden spillet i The World Youth Orchestra og The Gustav Mahler Youth and Chamber Orchestra.

I 1998 blev Tony Nys bratschist i The Danel String Quartet, med hvilken han har spillet på de fleste internationale scener. Kvartetten har samarbejdet med komponister som Helmut Lachenmann, Wolfgang Rihm og Pascal Dusapin. Med kvartetten har Tony Nys undervist på The University Witten-Herdecke i Tyskland og Conservatoire Nationale Supérieur i Lyon. Siden 2005 har Tony Nys arbejdet freelance med ensembler som Explorations, Ensemble Modern, Trioenix, TetraLyre og The Malibran Quartet, ligesom han har virket som solobratschist ved Radio Sinfonie Orchester Frankfurt am Main. Fra 2007 har han været ansat som solobratschist ved operaen La Monnaie i Bruxelles og har desuden undervist som professor ved musikkonservatoriet sammesteds.

Craig Goodman, fløjte

Daniel Blumenthal, klaver

Elisabeth Zeuthen Schneider,
violin

Justus Grimm, cello

Tony Nys, bratsch

Alex Gonzalez, violin

Bojan Krtinić, klarinet

Elisa Clegg, bratsch

Erik Danciu, violin

Floor Le Coultre, violin

Gamal Khamis, klaver

Hanna Schumacher, bratsch

Jake Oliver Phillips, violin

Jamie Clark, cello

Jonathan Butler, cello

Kenny Lee, cello

Mariya Polishchuk, violin

Tatiana, Komissarova, bratsch

Tim Brackman, violin

Valeriya Sholokhova, cello

Deltagerne 2017

Alex Gonzalez, violin, 27 år. Amerikaner. Begyndte at spille som 11-årig. Uddannet på Eastman School of Music, senere på Rice University og Carnegie Mellon University. Som kammermusiker, solist og orkestremusiker har Gonzalez turneret i USA, Europa og i Japan. Han er i dag medlem af The New World Symphony i Miami, ligesom han er medlem af The Sphinx Virtuosi, som han jævnligt giver koncerter med. www.alexgonzalezviolin.com

Bojan Krtinić, klarinet, 26 år. Serber. Begyndte at spille klarinet som ni-årig. Bachelor of Music fra Novi Sad Music Academy, Beograd, senere Master fra Faculty of Music Arts sammesteds. Som kammermusiker spiller han i Atom Trio og Trio Reflections, begge med besætningen violin, klarinet og klaver. Som orkestremusiker har han spillet i Terazije National Theatre Orchestra og i Makris Symphony Orchestra, begge Beograd. Som solist har Krtinić vundet adskillige priser, heriblandt førsteprisen ved den internationale Competition of Woodwind Players i Pozarevac (2007). Som kammermusiker vandt han førsteprisen ved The International Competition i Pancevo (2008). Underviser i klarinet og saxofon på musikskolen i Sid (Serbien).

Elisa Clegg, bratsch, 27 år. Amerikaner. Begyndte at spille klaver i en tidlig alder, men skiftede til bratsch som 11-årig. Hun studerer i øjeblikket på Hochschule für Musik i Hamburg med henblik på at afslutte sin Master-uddannelse. Elisa Clegg har altid været fokuseret på kammermusik: da hun for nylig boede i Belgien, var hun med til at oprette en non-profitorganisation, hvis formål var at bringe kammermusik ud til hospitaler, plejecentre og børnehjem i omegnen af Bruxelles. Har spillet i forskellige ensembler, heriblandt Seattle Symphony, Seattle Rock Orchestra (med musik af Led Zeppelin og the Beatles) og Brussels Philharmonic.

Erik Danciu, violin, 25 år. Dansker. Begyndte at spille som fem-årig. Studerer i solistklassen på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København, tidligere The Cleveland Institute of Music. Erik Danciu vandt i 2009 Den Klassiske Talentkonkurrence og i 2010 Jacob Gade Violinkonkurrence. Har deltaget i adskillige internationale festivaler, således i Schweiz 2011, USA 2012, Tyskland 2013 og Israel 2014.

Floor Le Coultre, violin, 27 år. Hollænder. Begyndte at spille som fire-årig og studerede senere på the Hague Conservatory efterfulgt af studier i Schweiz (Lausanne) og Italien (Corso perfezionamento i Portogruaro). Er primaria i the Hermitage Quartet og assisterer jævnligt i Amsterdam Sinfonietta og Rotterdam Philharmonic. Floor de Coultre har modtaget flere hollandske priser.

Gamal Khamis, klaver, 29 år. Englænder. Begyndte at spille som fem-årig. Har studeret på Royal College of Music, London, hvorfra han debuterede i 2009; videregående studier på internationale seminarer, heriblandt IMS Prussia Cove, Cornwall, og Banff Centre, Canada. Gamal Khamis er prisvinder ved The Royal Over-Seas League, Norah Sand og Christopher Duke Competitions. Khamis, der er medlem af The Lipatti Piano Quartet, har tidligere spillet i The London Chamber Collective og The Lone Piano Trio. Hans koncertvirksomhed er ganske omfattende (Europa, Canada og USA), ligesom han har optrådt i engelsk og hollandsk radio. Gamal Khamis deltog i Thy Kammermusikfestival 2016.

Hanna Schumacher, bratsch, 24 år. Tysker. Begyndte at spille violin som syv-årig, bratsch som 18-årig. Er ved at afslutte sin Bachelor ved Hochschule für Musik, Karlsruhe. Medlem af Landesjugendsinfonieorchester Hessen og Junge Deutsche Philharmonie. I 2015 blev hun optaget i Orchesterakademie der Essener Philharmoniker. Fra samme år har Hanna Schumacher assisteret i Badisches Staatstheater, Karlsruhe.

Jake Oliver Phillips, violin, 27 år. Englænder. Begyndte at spille som otte-årig. Bachelor of Music fra the Royal Northern College of Music, Manchester. Studerer for tiden på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København (Alexander Zapolski og Elisabeth Zeuthen Schneider). Har turneret med Atesh String Quartet og Aves String Quartet. Jake Oliver Phillips har været knyttet til BBC Philharmonic Orchestra (på kontrakt), ligesom han har assisteret i hollandske og tyske symfoniorkestre (Flandern og Halle).

Jamie Clark, cello, 27 år. Amerikaner. Begyndte at spille som ni-årig. Er uddannet på New England Conservatory, hvorfra hun er Doctor of Musical Arts (DMA). Hun arbejder her som assistent for professor Laurence Lesser, tidligere også for professor Paul Katz. Jamie Clark, der med sin strygekvartet Croma i 2016-17 vandt The New England Conservatory Honors Ensemble Competition, har tidligere været medlem af The Discovery Ensemble, Boston Philharmonic Orchestra og The Atlantic Symphony Orchestra. Hun har modtaget flere amerikanske priser, således i 2016 The Presser Foundation's Graduate of Music Award. Jamie Clark underviser på All Newton Music School, Newton, Massachusetts. Jamie Clark deltog i Thy Kammermusikfestival 2016.

Jonathan Butler, cello, 28 år. Amerikaner. Begyndte at spille cello som fire-årig. Studerer på The New England Conservatory, tidligere The University of Michigan og The Royal Conservatory of The Hague. Er ansat i The Verbier Chamber Orchestra, tidligere The Boston Philharmonic Orchestra og The Hague Philharmonic. Vandt førsteprisen ved The 2012 Amsterdam Cello Biennale, ligesom han modtog prisen for den bedste udførelse af et bestillingsværk af Yannis Kyriakides. Jonathan Butler har haft en omfattende virksomhed som cellolærer, blandt andet underviser han på The New England Conservatory.

Kenny Lee, cello, 27 år. Amerikaner. Begyndte at spille som 10-årig. Han har en DMA (Doctor of Musical Arts) fra New England Conservatory, Boston. Har tidligere studeret på Eastman School of Music, Rochester, New York. Kenny Lee er medlem af The Gioviola String Quartet i Boston og cellist ved The Phoenix Orchestra sammesteds. Under tiden på Eastman var han medlem af The Athay String Quartet, der påtog sig at give mindrebemidlede studerende i Rochester mulighed for at høre kammermusik. Kenny Lee har modtaget adskillige amerikanske priser. Kenny Lee deltog i Thy Kammermusikfestival 2016.

Mariya Polishchuk, violin, 23 år. Amerikaner. Mariya Polishchuk, der er født i Moskva, begyndte at spille violin som seks-årig. Hun er uddannet på Manhattan School of Music med videregående studier hos Elisabeth Zeuthen Schneider på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København. Som freelance spiller hun i kammerorkestret Aetas, som hun er medstifter af, ligesom hun jævnligt spiller kammermusik i kirker, hvis publikum normalt ikke har adgang til at lytte til klassisk musik. Mariya Polishchuk, der med Lumiere Piano Trio og strygesekstetten The Shattered Glass i 2016 vandt The Fuch's Chamber Music Competition, har en omfattende pædagogisk virksomhed.

Tatiana Komisarova, bratsch, 33 år. Russer. Begyndte at spille som syv-årig. Uddannet på Statskonservatoriet i St. Petersburg. Siden 2006 2.koncertmester i operakorkestret i St. Petersburg. Har siden 2013 spillet bratsch i Pushkin-kvartetten. Tatiana Komisarova har modtaget flere russiske priser, heriblandt førsteprisen i the Silver Camerton, Soshi Russia 2007 og med Pushkin-kvartetten tredjeprisen i the Second International Leopold Auer Music Violin Quartet Competition 2010.

Tim Brackman, violin, 23 år. Hollænder. Begyndte at spille violin som fem-årig. Uddannet ved the Royal Conservatory i the Hague. Videregående studier ved Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København (Estzer Haffner). Brackman har vundet adskillige hollandske priser, blandt andre IPMC, Iordens Violdagen og the Prinses Christina Concours (2009 og 2011). Med the Blackman Trio har han udgivet to CD'er med musik af Glinka, Dvorak, Rachmaninoff, Beethoven, Bernstein og Smetana (2011 og 2012). Som solist har Blackman spillet med adskillige orkestre, heriblandt Twents Jeugd Symfonie Orkest (koncertturné i Egypten 2008), the Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest og the Oost-Nederlands Symfonieorkest.

Valeriya Sholokhova, cello, 27 år. Amerikaner. Begyndte at spille cello som 9-årig. Valeriya, der er født i Kiev, Ukraine, er Bachelor fra The Juilliard School of Music 2012 og Master fra Manhattan School of Music 2015. I 2014 var hun udvekslingsstudent på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København med Morten Zeuthen som hovedfagslærer. Valeriya har vundet adskillige priser; således andenprisen ved Liezen International Cello Competition, tredjeprisen ved Antonio Janigro Competition for Juniors og Grand Prize ved The Wagner College Young Musicians' Competition. Hun har haft en alsidig virksomhed som orkester- og kammermusiker og er i dag freelance i New York.

ANSGARKIRKEN, 7950 ØSTER JØLBY

FREDAG DEN 18. AUGUST KL. 19.30

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Serenade i D-dur op. 25

for fløjte, violin og bratsch (1801)

1. Entrata. Allegro
2. Tempo ordinario d'un minuetto
3. Allegro molto
4. Andante con variazioni
5. Allegro scherzando e vivace
6. Adagio – Allegro vivace disinvolto

fløjte: Craig Goodman

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

bratsch: Tony Nys

Poul Rovsing Olsen (1922-82)

A Dream in Violet op. 85

for strygetrio (1982)

violin: Mariya Polishchuk

bratsch: Elisa Clegg

cello: Jonathan Butler

--- Pause ---

Peter Bruun (f. 1968)

Strygetrio *The Black Waters* (2012)

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

bratsch: Hanna Schumacher

cello: Valeriya Sholokhova

Claude Debussy (1862-1918)

Six Épigraphes antiques

for firhændigt klaver (1914)

arrangeret for fløjte og strygetrio af Bernard Chapron

1. *Pour invoquer Pan, dieu du vent d'été* (For at anråbe Pan, sommervindens gud)

Modéré 2:26

2. *Pour un tombeau sans nom* (Til en navnløs grav)

Triste et lent 3:12

3. *Pour que la nuit soit propice* (For at natten skal blive gunstig)

Lent et expressif 2:24

4. *Pour la danseuse aux crotales* (Til danserinden med kastagnetterne)

Andantino 2:01

5. *Pour l'Égyptienne* (Til egypterinden)

Très modéré 2:47

6. *Pour remercier la pluie au matin* (For at takke morgenregnen)

Modérément animé 2:28

fløjte: Craig Goodman

violin: Mariya Polishchuk

bratsch: Elisa Clegg

cello: Jonathan Butler

Ludwig van Beethoven (1770-1827) gjorde i 1792 sin entré på musikscenen i Wien. Da havde den 22-årige meget at lære: Ikke blot selve musikfaget (harmonilære, kontrapunkt, instrumentation og klaverspil på stadigt højere niveau), men også fagets "sociologi" (at etablere sig hensigtsmæssigt i forhold til musikvenner, kolleger, rivaler, velyndere, spillesteder og forlagsdirektører). Yderligere skulle han tilkæmpe sig elementære kundskaber og dannelse samt det elegante Wiens levemåde. Det med faget og den almene dannelse klarede han ved hjælp af en blanding af umættelig nysgerrighed og videbegær på den ene side – og behård disciplin og sej energi på den anden. Det med levemåden lærte han aldrig.

Selv om Beethoven – ikke mindst ved Haydns hjælp – hurtigt vandt indpas i adelige kredse, og selv om fyrsterne Kinsky, Lobkowitz og Rudolph med deres årlige ydelse kom til at spille en afgørende økonomisk rolle for ham, så fastholdt Beethoven uden at blinke, at han i kraft af sit kunstneriske format alene besad den sande adel. *Fyrster findes der tusindvis af; Beethoven er der kun én af*, skal han have sagt!

Men: Romantikens billede af det fremstormende brushoved, værtshusløven

med det viltre hår og den politiske fantast må nok vige for et mere sandfærdigt billede af en ekstremt hårdt arbejdende musiker, der i ensomhed og dyb koncentration ved klaveret og skrivepulten producerede værk efter værk i utæmmelig skabertrang.

Inden det fyldte 30. år havde han komponeret tre klaverkoncerter, én symfoni, 36 orkesterdanske, en ballet, to officielle kantater, 35 lieder og koncertarier, ca. 45 klaverværker, seks værker for violin og klaver, fem værker for cello og klaver foruden diverse kammermusik (duo'er, trio'er, kvartetter, serenader og nocturner). Alene at nedskrive noderne til al den musik har jo været fantastisk tids- og koncentrationskrævende.

Beethovens *Serenade* op. 25, som står på dette års program, er fra 1801 og vidner om hans alsidighed. Værket, der hviler trygt i 1700-tallets mangesatsede divertimento-tradition, levede op til samtidens og de aristokratiske venners forventninger om brilliant og graciøs underholdningsmusik på højt niveau med udfordringer for både udøvende og tilhørere.

To år senere, i 1803, begyndte Beethoven på sin 3. symfoni (*Eroica*), som chokerede samtiden ved sin dramatiske og symfoniske spændvidde, sin rigdom på temaer og ikke mindst ved sin hidtil

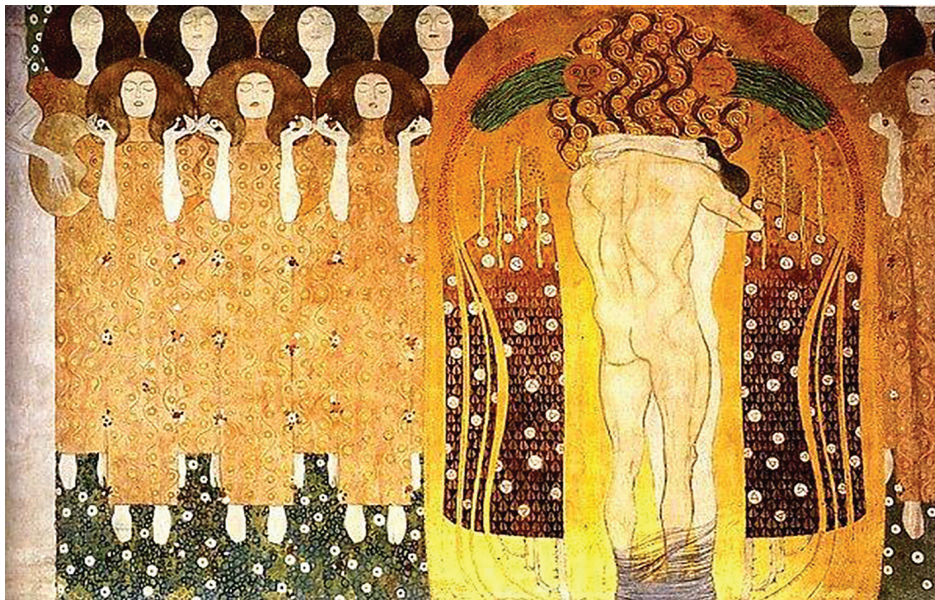
uhørte længde (den varer *en hel time*, som en anmelder forarget skrev). Med sin 3. symfoni satte Beethoven skel i forhold til den wienerklassiske tradition og åbnede dermed vejen for romantikken i musikhistorien.

I første sats af *Serenade* op. 25, en marchagtig *Entrata. Allegro*, fører fløjten an med en fanfare, som tydeligt er inspireret af traditionelle hornsignaler. Strygerne slutter sig hurtigt til, og satsen forløber som en vittig og musikantisk udveksling af motiver fra indledningens fanfare.

Anden sats, *Tempo ordinario d'un Minuetto*, er en galant menuet med to trioer. Den første trio er for violin og bratsch alene, den anden har en strømmende fløjtesolo, hvortil strygerne sætter et guitar-lignende akkompagnement.

En hæsblæsende tredje sats, *Allegro molto*, fører til serenadens centrale fjerde sats, *Andante con Variazioni*, et tema med tre variationer. Temaet præsenteres af strygerne, som spiller med dobbeltgreb, så de lyder som en strykekvartet. De tre variationer fokuserer på instrumenterne efter tur: først fløjten, der forvandler det meditative tema til et udsagn af udadventt lystighed; så violinen med springende trioler og til sidst bratschen.

Den livlige femte sats, *Allegro scherzando e vivace*, er en scherzo med en glidende, kontrapunktisk trio i mol. Den fører til sjette og sidste sats. Her leder en kort *Adagio* til den afsluttende rondo, *Allegro vivace disinvolto* (*Hurtigt, livfuldt, med ynde*). Det tilbagevendende rondotema er en livlig og rytmisk markant dansesats.

Gustav Klimt (1862-1918), uddrag af *Beethovenfrise* 1902

Efter sin død blev Beethoven i litteratur og billedkunst ofte betragtet i et mytisk skær, farvet af romantiske forestillinger om ham som genialt naturbarn, revolutionær, trolldmand og præst (indledningen til C. Hattings artikel om Beethoven i *Den Store Danske Encyklopædi*).

Med sin *Beethovenfrise* bidrog den østrigske billedkunstner Gustav Klimt til dette eftermæle. Klimt dyrkede en raffineret og uhyre kvalitetsbevidst variant af jugendstilen. Med kunstnerisk format og suveræn teknisk dygtighed tolkede han det modsætningsfyldte i tidens kultur: på den ene side den forfinede skønhedsdyrkelse; på den anden side bevidstheden om at tilhøre en kultur, der i bogstaveligste forstand sang på sidste vers.

Beethovenfrisen fra 1902 er malet over Beethovens 9. symfoni og indleder den fase hos Klimt, der med afsæt i symbolisme og jugendstil opløser rum og klædedragter i stiliserede, dekorative, ofte guldbelagte flader. Uddragets centrale element er en erotisk udgave af det broderkys, som i Schillers *Ode til glæden* skal forene menneskeheden, og som Beethoven komponerede i finalen til sin 9. symfoni; men det sanselige og lystbetonede modsiges: pigens hår snor sig om mandens fødder – hun er på vej til at spinde ham ind i et net.

Poul Rovsing Olsen (1922-82), dansk komponist, musiketnolog og jurist, studerede klaver og musikteori på konservatoriet i København 1943-46 og jura på universitetet sammesteds, hvorfra han blev jurist i 1948. Han fortsatte sine musikstudier i Paris, hvor hans interesse for fremmede kulturer blev vakt. Fra 1960 var Rovsing Olsen knyttet til Dansk Folkemindesamling og fra 1969 til Københavns Universitet som lærer på Musikvidenskabeligt Institut. Som musiketnolog forskede han bl.a. i Indien, ved Den Persiske Golf og på Grønland; i den forbindelse udgav han i 1974 bogen *Musiketnologi*.

Poul Rovsing Olsen har komponeret orkester-, kammer- og klavermusik samt musikdramatik. Som komponist var han især påvirket af Stravinsky, Bartók og Carl Nielsen. I 1960'erne vandt elementer fra den europæiske modernisme og den etniske musik indpas i hans musik.

Strygetrioen fra 1982, der står på årets program, er Poul Rovsing Olsens sidste værk. Det er skrevet på bestilling af *Lerchenborg Musikdage*. I trioen mærkes inspirationen fra musiketnologen Rovsing Olsens forskning i arabisk og indisk musik. I 1983 udgav selskabet Dansk Musik Antologi *A Dream in Violet* på lp indspillet af Københavns Kammertrio. Pladenoten oplyser:

Komponisten oplevede udarbejdelsen af denne musik, hvor de tre strygere spiller med sordin, som En Drøm i Violet. Trioen er i ét stort forløb. Et større antal afsnit udvikler sig af hinanden, som var de episoder i en novelle. Det længste af disse afsnit optræder midt i værket. I det afsnit høres en elegisk melodi i fire versioner med et fast rytmisk mønster som baggrund. Ligesom en mellemøstlig lutspiller vil begynde sin improvisation i én toneart blot for hurtigt at modulere over i andre og først til allersidst vende tilbage til udgangstonearten, således anvender Rovsing Olsen i værkets begyndelse en ottetone-skala, som han efterhånden bevæger sig langt væk fra og først vender

tilbage til i værkets sidste minutter. Det melodiske materiale udfolder sig omkring centraltonen A, som dog først høres klinge som værkets sidste tone.

Danmarks nationale pladeselskab, *Dacapo Records*, præsenterer komponisten **Peter Bruun** (f. 1968):

Peter Bruun spillede og komponerede i gymnasietiden pop-rock musik. I årene 1989-1991 studerede han teori og komposition privat hos Niels Marthinsen og læste i samme periode filosofi på Aarhus Universitet. I 1991 blev Peter Bruun optaget på Det jyske Musikkonservatorium med fagene komposition og musikteori, og han tog eksamen som musikpædagog og komponist i 1997.

Peter Bruun er som komponist elev af blandt andre Per Nørgård og Karl Aage Rasmussen. Hans musik er præget af en søgen i mange forskellige retninger, men den er altid baseret på klang og tonalitet og har en udtrykksfuld, sanselig karakter. Det nostalgiske og banale står side om side med det originale og poetiske, og han tilstræber en syntese imellem forskelligartede udtryk. Vokalmusik i forskellige former udgør en stor del af hans produktion.

Peter Bruun har givet udtryk for sine kunstneriske overvejelser og sine tanker om musikkulturelle problemstillinger i artikler i bl.a. Dansk Musiktidsskrift, og han er aktiv i organisatorisk og musikpolitisk arbejde.

I 2008 modtog Peter Bruun Nordisk Råds Musikpris for musikken til succesoperaen MIKI Alone skrevet til Figura Ensemble. Tidligere har Peter Bruun modtaget Statens Kunstfonds tre-årige arbejdslegat (1996) og Wilhelm Hansens Komponistpris (2000).

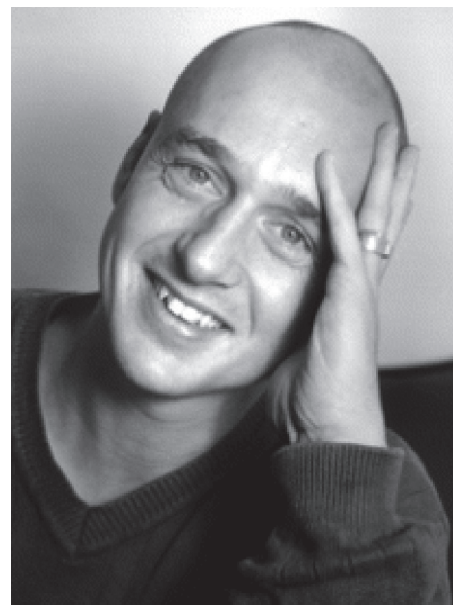
Peter Bruun har undervist i musikteori ved konservatorierne i Esbjerg, Århus og København og var 2001-2003 kunstnerisk leder af Esbjerg Ensemblet. Han er i dag free-lance musikpædagog og musikformidler og desuden organist i Endeslev-Vråby-Himlingøje Sogne.

Om strygetrioen *The Black Waters*, som står på dette års program, fortæller komponisten:

The Black Waters blev komponeret i 2012 til fejringen af komponisten og musiketnologen Poul Rovsing Olsens 90-årsdag bestilt af hans enke, Louise Lerche-Lerchenborg. Rovsing Olsen (1922-82) deltog i arkæologen Globs berømte ekspeditioner i Den persiske Golf i 1960'erne, og han optog nogle enestående dokumentationer af de helt særlige perlefiskersange på Bahrain. Som en hilsen til Rovsing Olsen dukker en af

disse sange op henimod slutningen af stykket. Hovedmotivet, som indleder og gennemtrænger hele stykket, stammer imidlertid fra en sang, jeg selv har lavet sammen med digteren Ursula Andkjær Olsen. Til FIGURA Ensemble lavede vi "Tre Folkesange", som blev til på den måde, at jeg lavede melodier, som Ursula satte tekster til. En af sangene hedder Det Fagreste Træ og handler om en ulykkelig forelskelse, en ung mand har i en kvinde med et mystisk og mørkt sind. Til sidst i sangen drukner hun sig i søen, og han synger "blomsterne bar hun, ud i de sorte vande, som nu gemmer på hendes brune lokker, hendes øjne blå...". Det blev stykkets titel: The Black Waters – De Sorte Vande.

Se mere om komponisten, etnologen og juristen Poul Rovsing Olsen på side 12.

Peter Bruun (f. 1968)
Foto: Marianne Grøndahl/ewh.dk
Dansk komponistforening

Den musikalske impressionisme (af fransk *impression, indtryk*) er primært knyttet til komponisten **Claude Debussy** (1862-1918) og hans værker. Debussys forhold til tonaliteten blev skelsættende i musikhistorien, idet han på en uhyre raffineret og dybt personlig måde frigjorde sig fra dur-moltonaliteten. Ved at basere sit tonesprog på et forråd af toner, et skalagrundlag, der ikke indeholdt de spændingsskabende halvtonetrin (som dur- eller molskalaen indeholder), opnåede Debussy i melodi og samklang en tilstand, der opleves som næsten statisk; en musik, hvor raffinerede, farverige og klangfulde nuancer er det væsentligste, men hvor den indre tonale sammenhæng i klassisk forstand er reduceret.

Derved øvede han enorm indflydelse; direkte på den tyske senromantiske komponist Max Reger i dennes udvikling bort fra tonaliteten i retning af en friere, klangpræget stil; indirekte – som inspirerende forbillede – på en række af 1900-tallets betydeligste komponister (som f.eks. Béla Bartók, Igor Stravinsky og Olivier Messiaen) og på talrige jazzmusikere. Hertil kom, at Debussy var en fremragende orkestertekniker. Hans brillante og farverige instrumentation satte sig spor, ikke blot hos landsmændene Paul Dukas, Maurice Ravel og Arthur Honegger, men også hos englænderne Cyril Scott og Frederick Delius og på de spanske komponister Isaac Albéniz og Manuel de Falla.

I årene fra ca. 1890 til 1910 komponerede Debussy de værker, der for eftertiden kom til at tegne den musikalske impressionisme. De vigtigste er gennembrudsværket *Forspil til en fauns eftermiddag*, de tre orkesternocturner, operaen *Pelléas et Mélisande* med tekst af den belgiske symbolist Maurice Maeterlinck; desuden de to hovedværker for orkester, *La Mer (Havet)* og *Images (Billeder)* foruden en lang række klaverværker. Claude Debussy var en fremragende pianist, og hans værker for klaver – bl.a. de 24 *Préludes* i to bind og *Études* – har samme kunstneriske vægtfylde som orkesterværkerne.

I årene efter 1910 ændrede Debussys musik sig i retning af større klarhed i form og udtryk – en neo-klassisk tendens blev hørbar, f.eks. i det monumentale klaverpræludium *La Cathédrale engloutie (Den sunkne katedral)*. Denne tendens spores også i *Six Épigraphe antiques (Seks antikke indskrifter)* fra 1914, der står på årets program. De seks satser er forsynet med overskrifter, der antyder, hvilke associationer og stemninger, komponisten har ønsket at formidle i denne enkle, poetiske og gådefulde musik.

1. *Pour invoquer Pan, dieu du vent d'été (For at anråbe Pan, sommervindens gud)*

Som altid, når Debussy komponerer musik til skovguden Pan, er fløjten i centrum; her med smukke melodier, hvis skalagrundlag er pentatont; dvs. at melodierne udfolder sig over en pentaton (femtonig) skala uden halvtonetrin (klaverets sorte tangenter danner en pentaton skala).

2. *Pour un tombeau sans nom (Til en navnløs grav)*

En klagende melodi baseret på en heltoneskala præger denne sats. Også heltoneskalaen savner halvtonetrin; her er det heltoneskalaen ud fra tonen *c*, altså *c-d-e-fis-gis-ais*.

3. *Pour que la nuit soit propice (For at natten skal blive gunstig)*

Her er ingen drømmende natstemning i romantisk forstand; musikken udtrykker den feberagtige længsel, der kommer til udtryk i digtet *Chanson: I skygger på væggen, sig mig, hvor min elskede er gået hen ...*

4. *Pour la danseuse aux crotales (Til danserinden med kastagnetterne)*

Musikken er sanselig og livlig. Danserindens bevægelser spejles musikalsk i de skiftende taktarter og tempi.

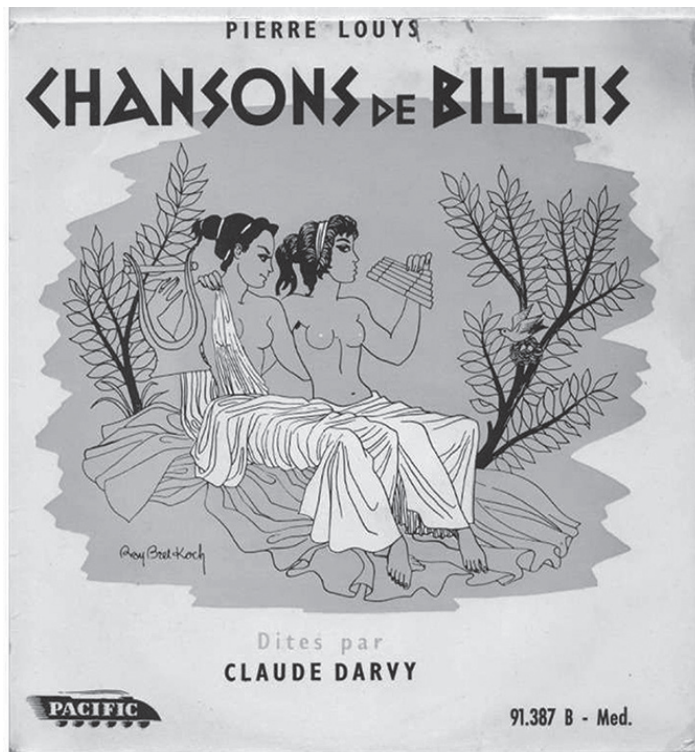
5. *Pour l'Égyptienne (Til egypterinden)*

Over en liggende, dissonerende akkord hæver sig en besværgende og eksotisk melodi.

6. *Pour remercier la pluie au matin (For at takke morgenregnen)*

En gennemgående melodisk bevægelse i sekstendedele skildrer den faldende regn: *Dråbe for dråbe gennembløder regnen min sang. Ak, her står jeg, ensom og bedrøvet ...*

Temaet fra indledningens hyrdesang dukker op til sidst – indrammer derfor de seks indskrifter som en portal.

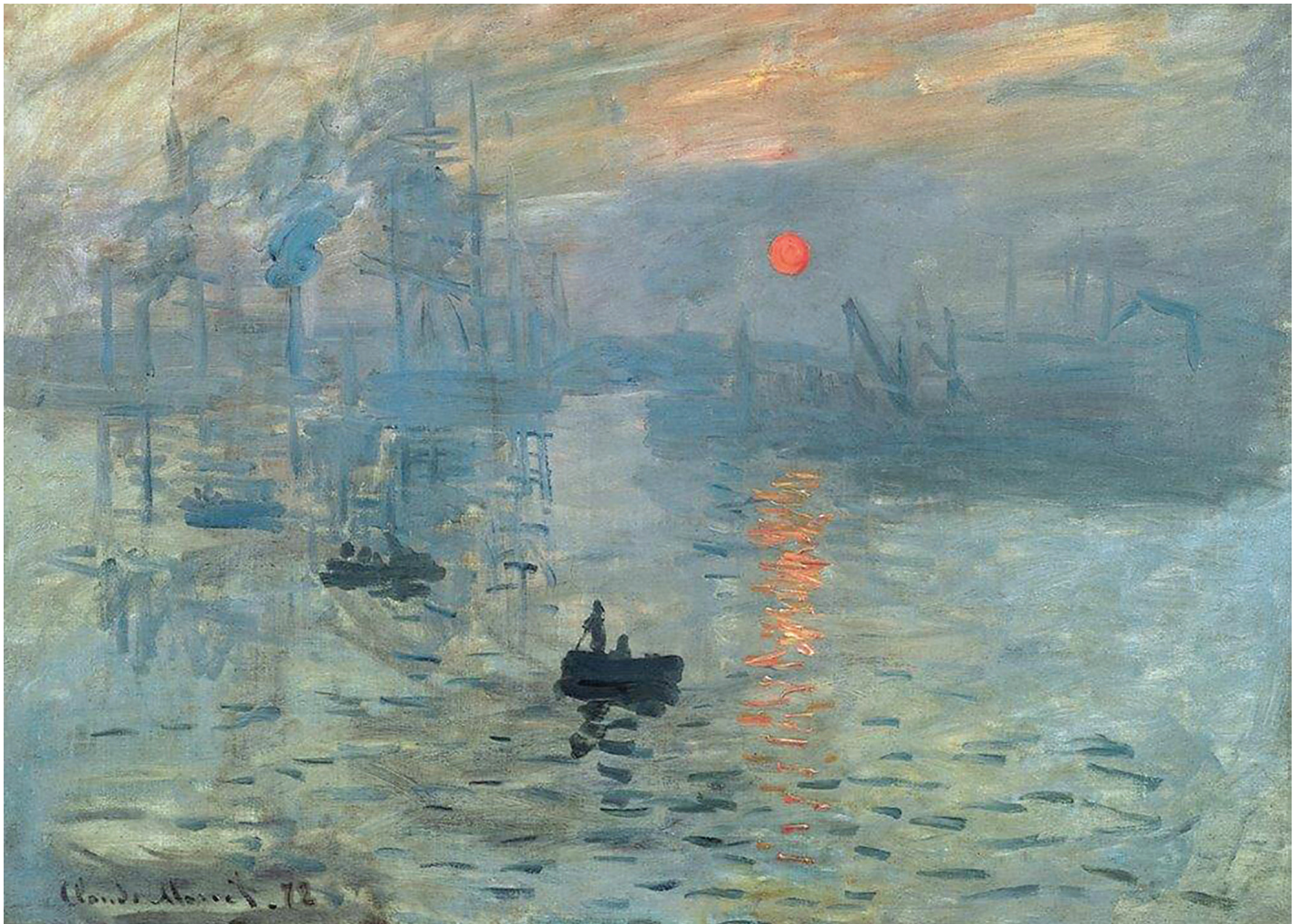
Billedet annoncerer en opførelse af Debussy, *Chansons de Bilitis*. Oplæser er skuespillerinden Claude Darvy.

Les Chansons de Bilitis (Bilitis' sange) er teksten på en digtsamling af Pierre Louÿs (1870-1925) - god ven af Claude Debussy. De 143 prosadigte blev udgivet i Paris 1894. De er erotiske af lesbisk observans, og Louÿs hævder, at han fandt dem i et gravkammer på Cypern, og at han oversatte dem fra oldgræsk. Det er der ikke mange, der tror på. Digtene er imidlertid af høj litterær kvalitet og tilskrives Bilitis, en dame med gang i (en *kurtisane*). Hun levede i 600-tallet før Kristi fødsel samtidig med Sappho fra Lesbos, antikkens berømteste kvindelige digter og den lesbiske kærligheds præstinde.

I 1897 tonesatte Debussy tre af digtene for kvindestemme og klaver: *La flûte de Pan*, *La chevelure* og *Le tombeau des Naiades*. De blev udgivet med titlen *Trois Chansons de Bilitis* og hører til blandt de hyppigst opførte af Debussys sange.

I år 1900 vendte Debussy sig atter mod digtsamlingen; denne gang komponerede han ledsagemusik til 12 af digtene med titlen *Musique de scene pour les Chansons de Bilitis*. Som billedet viser, blev de præsenteret med titlen *Chansons de Bilitis*. Debussy instrumenterede musikken, der ledsager en oplæsning eller recitation af de 12 digte, for 2 fløjter, to harper og celeste. Resultatet er ganske spændende og kan høres på YouTube, hvis man søger på *Musique de scene pour les Chansons de Bilitis*.

I 1914 tilrettelagde Debussy seks af de 12 digte for firhændigt klaver med titlen *Six Épigraphe Antiques*. Det er disse seks indskrifter, der i et arrangement for fløjte og strygertrio opføres på årets kammermusikfestival.

Claude Monet (1840-1926), *Impression: soleil levant* (Indtryk: solopgang) 1872.

30 unge malere, der gang på gang havde fået deres malerier afvist på de officielle kunststillinger i Paris, dannede en gruppe, som første gang markerede sig offentligt i april 1874 med en nu legendarisk udstilling i fotografen Nadars atelier på Boulevard des Capucines i Paris. Blandt malerne var Pissarro, Renoir, Degas og Monet. Udstillingen fik en ublid medfart. En kritiker skrev: *Disse såkaldte kunstnere henkaster på må og få nogle farveklatter og sætter så signatur på.* En anden, Louis Leroy, om Claude Monets billede *Impression: soleil levant*: *Indtryk, ja det kunne jeg tænke mig! En skitse til et tapetmønster er mere færdigt end dette havnebillede.*

Leroy kaldte nedsættende udstillingens malere for *impressionister*.

Betegnelsen faldt i god jord hos malerne, som tog det til sig. Det samme gjorde offentligheden. I de sidste årtier af 1800-tallet og i det første af 1900-tallet var impressionisme en kunstretning inden for maleri, litteratur og musik.

KIRSTEN KJÆR MUSEET, 7741 FRØSTRUP LØRDAG DEN 19. AUGUST KL. 15.00

Franz Joseph Haydn (1732-1808)

Strygekvartet op. 20 nr. 4 (1772)

Allegro di molto

Un poco adagio affettuoso

Menuetto. Allegretto alla zingarese

Presto scherzando

violin 1: Tim Brackman

violin 2: Jake Oliver Phillips

bratsch: Tony Nys

cello: Jamie Clark

Igor Stravinsky (1882-1971)

Three Pieces for Clarinet Solo (1919)

I –

II –

III –

klarinet: Bojan Krtinić

George Enescu (1881-1955)

Aubade

for strygetrio (1899)

Allegretto grazioso

violin: Jake Oliver Phillips

bratsch: Tony Nys

cello: Jamie Clark

Anders Koppel (f. 1947)

Klarinetkvintet (2008)

Allegro con brio

Largo, *Die Toteninsel*

Moderato con moto

klarinet: Bojan Krtinić

violin 1: Erik Danciu

violin 2: Floor Le Coultre

bratsch: Tatiana Komissarova

cello: Justus Grimm

--- Pause ---

Udgangspunktet for den østrigske komponist **Franz Joseph Haydn** (1732-1808) var for det første senbarokken, hvis kunstfærdige polyfoni (flerstemmighed) samtiden kaldte for "den lærde stil"; og for det andet dennes satstekniske modpol, "den galante stil". Den galante stil, der i løbet af 1700-tallet vandt terræn over hele Europa, betød i alle henseender en forenkling i forhold til barokstilen – en forenkling, der først og fremmest kom til udtryk i dens dyrkelse af et homofont satsbillede (melodi med akkompagnement). På en måde svarer den galante stil i musikken til rokoko-stilen i mode, billedkunst og arkitektur, der også betød en forenkling i forhold til den kunstfærdige og pompøse barokstil.

Haydns modne værker (fra ca. 1782) repræsenterer en syntese af på den ene side visse træk fra baroktiden, bl.a. for kærligheden for at give hver stemme en selvstændig profil i det musikalske forløb, og på den anden side de tendenser mod det enkle og let tilgængelige, som "den galante stil" repræsenterede. Her er det afgørende, at sammensmeltningen af disse elementer udfolder sig inden for en overordnet ramme af ro og balance, som er wienerklassikkens kendetegn. Særlig tydeligt kan denne udvikling høres og studeres i de omkring 75 strygekvartetter, som Haydn kom-

ponerede gennem et halvt århundrede, fra før 1755 til 1803.

En vigtig rolle spiller i den forbindelse Haydns seks strygekvartetter op. 20 fra 1772. Samlingen blev kaldt *Solkvartetterne*, fordi førsteudgavens titelblad var pyntet med billedet af en sol – eller *De kontrapunktiske Kvartetter* (derom senere).

Tidens foretrukne stil var den galante, og Haydns første strygekvartetter fra 1755-56 er da også 5-satsede *divertimenti*. I det lange løb kunne Haydns trang til musikalsk fordybelse og viljen til at skærpe og forfine det musikalske udtryk ikke rummes inden for den galante stils rammer. Derfor griber han i op. 20-kvartetterne tilbage til baroktidens flerstemmige teknik, den kontra-

Franz Joseph Haydn (1732-1809) sidder længst til højre med sin bratsch. Man spiller kammermusik hos Haydns veninde, Marianne Genzinger.

Haydn giftede sig i 1760 med frisørmester Kellers ældste datter, Maria Aloysia. Ægteskabet, der var barnløst, varede indtil Maria Aloysias død i 1800. Det var ingen succes. Maria Aloysias var humørsyg og ret ligeglad med mandens komponeren; hun undså sig end ikke for at bruge hans partiturer som papillotter. Til orientering for yngre læsere: papillotter er papirruller eller strimler, som håret rulles op om for at få det til at krølle.

punktiske (af latin punctus contra punctum, node mod node, dvs. den kunst at forene to eller flere stemmer til en samtidig klingende helhed). Derfor fik samlingen tilnavnet *De kontrapunktiske Kvartetter*.

Af de seks strygekvartetter i op. 20 har de tre, nemlig nr. 2, 5 og 6, fuga-finaler. Dermed brydes kvartetternes stilistiske enhed. Den uformidlede sammenstilling af "det galante" (de første tre satser) og "det lærde" (fugateknikken i den fjerde) viser Haydns dilemma: På den ene side må han søge ud over den galante stils grænser for at virkeliggøre sine musikalske forestillinger. På den anden side imødekom alene den kontrapunktiske barokstil hans behov for en selvstændiggørelse af kvartetternes stemmer – der var endnu ikke andre muligheder. Først med kvartetsamlingen op. 33, der blev udgivet 10 år senere, havde Haydn – gennem hårdt og bevidst arbejde – udviklet en skrivemåde, der med udgangspunkt i den galante stil gjorde stemmerne "synlige" og ligestillede; en bedrift, som fik afgørende betydning for udviklingen af den wienerklassiske stil og dermed også for Mozart og Beethoven. Men det er en anden historie. Nu til op. 20 nr. 4, som står på årets program.

Kvartetten op. 20 nr. 4 i D-dur er som helhed den mest sangbare og lettest

tilgængelige af samlingens seks kvartetter. Den udstrakte hovedtemagrupper i første sats (*Allegro di molto*) består af fem moduler af hver seks tacters længde. Fælles for modulerne er de indledende akkordgentagelser, der fører til en hymneagtig afrunding, alt spillet piano og pianissimo. Efter pause i alle stemmer sætter den omfattende videreføring – eller overledning – ind med en op- og nedadgående akkordbrydning i 1.violinen (*forte*) efterfulgt af et akkordsvar (*piano*). Mønsteret er 2+2 takter, og pointen er, at denne modstilling af dynamiske kontraster bliver et kendetegn for det videre forløb, der hurtigt udvikler sig til virtuose dialoger mellem yderstemmernes trioler. Også sidetemaet spiller på kontraster. Her er det mellem parvise høje og dybe stemmer (violinerne mod bratsch og cello), der udveksler lyriske melodier i parallelle tertser og sekster. I gennemføringsdelen lægger Haydn efter blot 20 takter op til en gentagelse af hovedtemagruppen, så mindre indforståede – men næppe Haydns aristokratiske publikum – kunne tro, at reprisen allerede var i gang. Den spøg kaldes at komponere med "falsk reprise". Gennemføringsdelen er ganske omfattende og leder umærkeligt til den forkortede reprise.

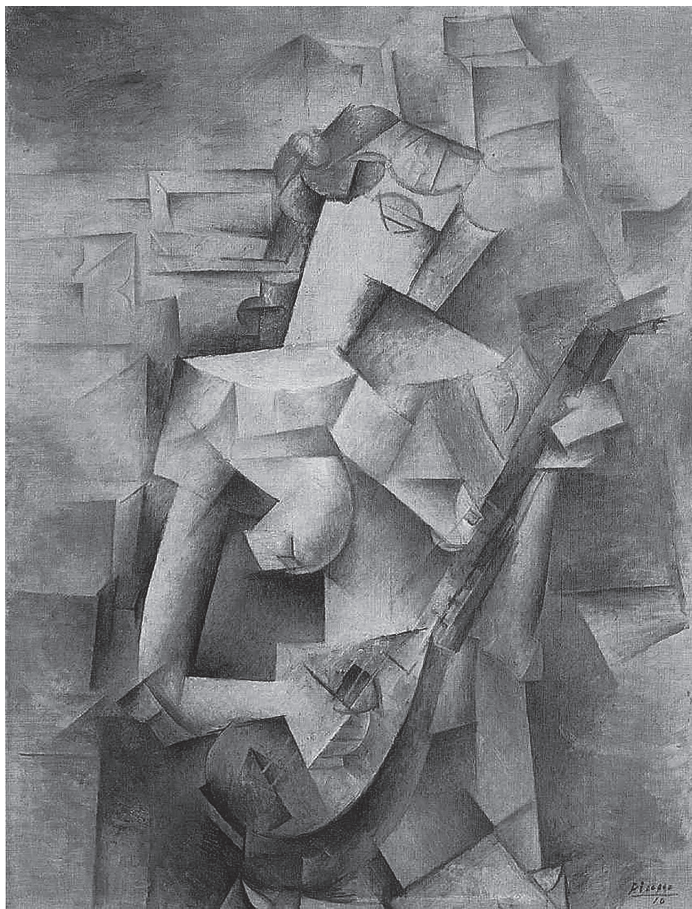
Anden sats, *Un poco adagio affettuoso*, er en variations-sats med tema og fire

variationer; som den eneste variations-sats hos Haydn er den helt i mol. Her udtrykker Haydn sig på en måde, der i sin udtryksmæssige dybde ligger milevidt fra den galante stil. Efter tur optræder instrumenterne solistisk: 2.violin og bratsch i første variation, cello i den anden og 1.violin i den tredje variation.

I tredje sats, *Menuetto. Allegretto alla zingarese (Menuet. Hurtigt og let, på sigeunermanér)* slår Haydn gækken løs! Denne gang i rytmisk henseende. Violinerne for sig og bratsch og cello for sig skaber totalt kaos i vores forventning om en menuet i tredelt takt. Hvor er ét-slaget? Det forsvinder fuldstændigt, fordi de to lag stemmer over to takter hver for sig omdanner 2 gange $\frac{3}{8}$ til $\frac{3}{4}$, men forskudt for hinanden. Den forklaring er der næppe mange, der har glæde af. I stedet for at bekymre sig om matematikken i den forrygende menuetbegyndelse, bør man gi' sig hen og glæde sig over det tøjlesløse kaos, Haydn tilbyder os – et kaos, der naturligvis afbalanceres af orden på rette sted, nemlig ved slutningen af hvert formlid. Trioen er en cello-solo, der føres frem i perfekt tredelt takt – et sirligt modstykke til Menuettens sigeuner-halløj.

I fjerde sats, *Presto scherzando*, fortsætter sigeunermusikken fra før: opskruet tempo, kromatiske melodier, brug af si-

geunerskalaen (her a-molskala med forhøjet 4. og 7. trin, altså: *a-h-c-dis-e-f-gis*) og virtuose udsmykninger i 1.violinen – til lige stor fornøjelse for musikere som for publikum.

Pablo Picasso (1881-1973), *Pige med mandolin* 1910
I årene 1909-14 udviklede Pablo Picasso det kubistiske maleri, hvis kendetegn er arbejdet med rette linjer, geometriske former, perspektiviske forskydninger og prismeagtige brud på de naturgivne former. Derved mistede motivet i stadig højere grad sin virkelighedskarakter, og kubismen blev dermed også forløberen for det abstrakte maleri. Picassos *Pige med mandolin* er et tidligt eksempel på det kubistiske maleri, hvor billedfladen er brudt op i mange geometriske enkeltformer. Kubismen er malernes forsøg på at forny virkemidlerne i den todimensionale billedflade.

Igor Stravinsky (1882-1971), russisk komponist, dirigent og pianist, studerede i årene 1902-08 komposition hos Rimskij-Korsakov på konservatoriet i Skt. Petersborg. Sin banebrydende indsats gjorde han med balletterne *L'Oiseau de feu* (*Ildfuglen*), *Petrusjka* og *Le Sacre du printemps* (*Forårsofferet*) skrevet til Diaghilevs Les Ballets Russes i Paris (se billede på side 21). Med *Le Sacre du printemps* – opført første gang den 29. maj 1913 på Théâtre Champs Élysées under slagsmål og tumult – blev den 31-årige Stravinsky med et slag en central figur i 1900-tallets musik. Siden da har hvert nyt værk fra hans hånd overrasket, udfordret, forbløffet og stimuleret til nytænkning og debat.

For samtiden var det mest provokerende ved Stravinskys musik de konstant indskudte brudflader, der i harmoniske, melodiske og rytmiske forløb hindrede oplevelsen af sammenhæng i den forstand, vi kender det fra den klassisk-romantiske musik.

Stravinskys antiromantiske og køligt-intellektuelle holdning til formning, hvor opsplittede elementer fra traditionen føjer sig efter en ny orden, har sin parallel i Picasso, Braque og Le-gers kubistiske malerier i tiden 1907-14 (se billede).

Med musikken til balletten *Pulcinella* fra 1920, der er komponeret på grundlag af 20 små satser eller satsfragmenter af den italienske barokkomponist G.B. Pergolesi, indledte Stravinsky sin neoklassiske periode. Stravinskys neoklassiske musik er dybt original. Han komponerer ikke stilefterligninger, men tager elementerne fra historiens stilarter op til overvejelse og komponerer med dem: skiller dem ad, kommenterer dem og sætter dem sammen igen, så helhedsindtrykket bliver tørt-ironisk – et distanceret spil med stilen.

I mellemkrigstiden levede Stravinsky af at komponere på bestilling og turnere i Europa og USA med egne værker og som pianist. I 1939 flyttede han til USA, hvor han blev statsborger i 1945. Det er interessant, at Stravinsky i en høj alder fattede interesse for Schönberg og Webern. Blandt hans sene værker findes både tolvtonemusik (f.eks. i balletten *Agon* 1957) og satser, der er inspireret af Darmstadt-skolens serialisme (*Movements* for klaver og orkester 1960).

Det er værd at lægge mærke til, at de tre stykker for soloklarinet, som står på dette års program, blev til kun fem år efter, at Stravinsky med balletten *Le Sacre du printemps* havde chokeret sin samtid – ikke mindst på grund af sin radikale og grænseoverskridende behandling af det vældige orkester. Måske følte Stravinsky, at en grænse dermed var nået. I hvert fald indtræder nu en fase, hvor han komponerer for stadig mindre besætninger. *Historien om en soldat* fra 1918 har syv medvirkende, og med *Three Pieces for Clarinet Solo* (*Tre Stykker for Soloklarinet*) fra 1919 er den udvikling ført til ende.

Stravinsky anfører *Characteristic Blues* af Sidney Bechet, jazz-klarinetist og sopran-saxofonist, som inspirationskilde til sit værk for soloklarinet, der blev opført første gang i Lausanne, Schweiz 1919. Værket er tilegnet Werner Reinhardt, en velhavende forretningsmand og amatør-klarinetist, som i 1918 finansierede premieren på *Historien om en Soldat*.

Første stykke er stilfærdigt og indadvendt. Stravinskys spilleanvisning er *Sempre piano e molto tranquillo* (*Gennemført piano og meget roligt*). Her spiller klarinetten overvejende i sit chalumeauregister (skalmejeregister), dvs. i instrumentets dybere leje med den mørktfarvede, bløde klang.

Andet stykke virker som en fri, atonal improvisation. Det komplicerede nodebillede er noteret uden taktstreger.

Jean Cocteau, premiereplakat til balletten *Rosendrømmen*

Balletkompagniet Les Ballets Russes de Serge Diaghilev, der havde fast station i Monte Carlo med årlige sæsoner i Paris og London, blev i 1909 grundlagt af Sergej Diaghilev og ledet af ham til hans død i 1929. Med en grundstamme af russiske kunstnere og med ny musik, ny scenografi og ny dansekunst skabte Ballets Russes epoke og blev en del af tidens avantgarde. Til balletterne præsenterede Diaghilev ny musik af komponister som Stravinsky, Prokofjev, Satie og Poulenc og nye scenografier af billedkunstnere som Léon Bakst, Picasso, Braque, Miró og Matisse. Blandt hans koreografer var Mikhail Fokin, Vaslav Nijinskij, som også var truppens førstedanser, og George Balanchine; blandt de store balletstjerner var Tamara Karsavina, Anna Pavlova og Serge Lifar. Med sit kompagni øvede Diaghilev indflydelse på de følgende 50 års udvikling inden for europæisk og amerikansk ballet. På plakaten ses – i Cocteauss streg – Vaslav Nijinskij som rosens ånd.

Tredje stykke er inspireret af rytmen i tidens ragtime. De mange skarpe synkoper kontrasterer til de foregående satsers organisk strømmende forløb.

George Enescu (1881-1955), rumænsk komponist og violinist, blev som musikalsk vidunderbarn optaget på konservatoriet i Wien som 7-årig. Herfra debuterede han på violin, da han var 13 år gammel. Han fortsatte sine studier i Paris, hvor han ikke blot studerede violin, men også komposition hos blandt andre Jules Massenet og Gabriel Fauré. Senere havde han bopæl i såvel Paris som i Bukarest.

Som violinist gjorde George Enescu international karriere, og som lærer var han efterspurgt (blandt hans elever var Yehudi Menuhin, Arthur Grumiaux og Joan Field). Som komponist var hans stil senromantisk, men farvet af rumænsk folkemusik. I dag huskes han mest for sine to *Rumænske Rapsodier* op. 11 for orkester (1901), men han komponerede i stort set alle genrer (orkesterværker, kammer- og klavermusik og lieder). Senere værker som den 3. Sonate for violin og klaver i a-mol (1926) udnytter konstruktivt folkemusikalske træk i et originalt tonesprog, en fremgangsmåde, der kan sammenlignes med Béla Bartóks. I Rumænien stod han som dirigent, lærer og organisator i spidsen for opbygningen af et nationalt musikliv.

Strygetrioen *Aubade*, der står på årets program, er fra 1899. *Aubade* betyder morgensang og er et indsmigrende karakterstykke. Den korte, tredelte sats er som helhed lys og smilende som den skrider frem i en komfortabel tredelt valsetakt. Den mørktfarvede midterdel, der indledes med en lang, enstemmig passage i de tre instrumenter, lader ane, at skyerne venter i horisonten selv på den lyseste sommermorgen. Den mod slutningen dukker den gamle rumænske kongesang, *Trăiască Regele* (*Kongen leve*) op i bratschen, her som kontrapunkt

(modstemme) til hovedtemaet, der spilles af violinen (hør eventuelt kongesangen *Trăiască Regele* på YouTube).

Fra sine tidligste år var vidunderbarnet Enescu kongefamiliens yndling – beundret ikke mindst af den kunstinteresserede og excentriske dronning Elisabeth gift med kong Carol 1 (regerede 1881-1914). Det er sandsynligt, at denne indtagende morgenmusik første gang blev spillet på kongefamiliens sommerresidens i Sinaias, i dag et ski- og turistcentrum i de Transylvanske Alper. Ud over kongefamiliens slot, Peleş, findes der i byen et museum for komponisten Georges Enescu.

Paris 1929. George Enescu med sin elev, den 13-årige Yehudi Menuhin

Anders Koppel
 Dansk Komponistforening

Familien Koppel er en af Danmarks mest profilerede musikerfamilier, og **Anders Koppel** (f. 1947) har om nogen bidraget til at slå dette fast. Som søn af komponisten og pianisten Herman D. Koppel fik han allerede som barn nærkontakt med musikken og spillede f.eks. klaver fra femårsalderen. Som teenager spillede Anders Koppel klarinet ved tv-uropførelsen af sin fars værk *Variations* i 1962, og fem år senere dannede han sammen med sin bror Thomas Koppel gruppen *Savage Rose*, der turnerede i USA og Europa og som havde stor indflydelse på den danske rock-scene.

I 1974 forlod Anders Koppel *Savage Rose* og i 1970'erne og frem til slutningen af

1990'erne arbejdede han flittigt som filmkomponist og teaterkomponist. Anders Koppel har skrevet musik til mere end 100 film, heriblandt tegnefilm som *Jungledyret Hugo* nr. 1 og 2. Han havde i disse år også et nært samarbejde med Nyt Dansk Danseteater, hvor han skrev musik til otte af deres balletter.

Karrieren som aktivt udøvende musiker er aldrig blevet lagt på hylden, og Anders Koppel har bl.a. spillet koncerter og indspillet albummer med verdensmusiktrioen *Bazaar*, som han stiftede i 1976 sammen med Peter Bastian og Flemming Quist Møller. Anders Koppel var i årene fra midten af 1970'erne og frem til slutningen af 1990'erne også aktiv i andre ensembler, havde en række soloprojekter og fungerede samtidig som producer og studiemusiker.

Siden 1997 har Anders Koppel helliget sig kompositionsmusikken. Hans værker bliver spillet af mange ensembler og orkestre i ind- og udland, og der er udgivet en række CD'er med Koppels musik.

Anders Koppels musik er lyttevenlig, tonal, energisk og drevet af nysgerrighed og trangen til at formidle. Tilsammen gør det hans værker populære og de optræder på mange orkestres og ensemblers programmer verden over. Det giver også lytteren en mulighed for at

rejse i et meget åbent og afvekslende lydlandskab.

Ud over de mange værker for solister og orkestre indeholder Anders Koppels værkrække - der vedbliver med at vokse med stor hast for hvert år, der går - også kammermusik, soloværker, værker for større og mindre ensembler, korværker mm. Med sin omfattende produktion inden for et bredt udsnit af genrer er Anders Koppel centralt placeret i dansk musikliv.

(Kilde: Trine Boje Mortensen, Dansk Komponistforenings hjemmeside)

Det er Anders Koppels Kvintet for klarinet og strygekvartet fra 2008, der står på dette års program. Komponisten fortæller:

Jeg skrev min kvintet i 2008 for mezzosaxofon og strygekvartet, men arrangerede umiddelbart efter færdiggørelsen en udgave af stykket for klarinet, mit eget gamle instrument. Jeg spillede selv i sin tid både Mozarts og Brahms' fantastiske værker for den skønne besætning - og kunne ikke modstå fristelsen. Esben Tange har beskrevet de tre satser, stykket består af, således:

"Der er solistiske udfordringer til alle fem musikere i første sats, hvor rytmiske finurligheder og smukt klingende melodistumper hvirvles sammen i et

sprudlende vekselspil, som både er præget af humor, sorgløs lethed og momentant drømmende afsnit.

Første sats, en livsbekræftende dans, får en brat ende i anden sats, hvor tiden så at sige går i stå. Her er snarere tale om en stemning end egentlig udvikling, i en musik hvor statiske klangblokke dominerer lydbilledet, og hvor inspirationen blandt andet stammer fra den dunkle atmosfære i Böcklins billede *Die Toteninsel*, hvor en lille båd med en kiste har kurs mod en ensomt beliggende ø i det hinsides. I kraft af små effektfulde toneforskydninger krydses grænsen næsten umærkeligt mellem skønhed og smerte i satsens begyndelse. Efterhånden viser det sig, at der er tale om en klassisk barcarole præget af en karakteristisk vuggende rytmik, og selv om rolige melodiske bølgebevægelser siden skyller igennem den musikalske sats, fastholdes oplevelsen af, at vi her på en egen forunderlig vis befinder os i dødens forgård.

Desto større er frisættelsen når livet igen slippes løs i 3. sats, hvor alle 5 musikere kastes ud i et virtuost motorisk ridt, hvor stemmerne griber ind i hinanden som små tandhjul i et sindrigt urværk. Trods små indskud af brat afbrudte takter og en øm duet mellem den fabulerende klarinet og en sjælfuldt syngende cello, er der ingen vej tilbage.

Anført af rigt broderede klarinetsoloer drives musikken fremad mod en triumferende slutning.”

Billedet *Die Toteninsel* (*Dødens Ø*) er fra 1883 og malet af den schweiziske billedkunstner og symbolist, Arnold Böcklin (1827-1901).

Maleriet viser en stejl klippeø, der er bevokset med cypresser. I klipperne er udhugget gravkamre. En robåd nærmer sig øen. I båden står en snehvid, tildækket skikkelse og en snehvid kiste. Desuden sidder en person ved åreerne.

Billedet blev uhyre populært i hele Mellemeuropa. Med sin mystiske atmosfære af død og forgængelighed blev det tolket som et kunstnerisk udtryk for en afsked – et farvel til den borgerlige kultur ("Die Welt von Gestern"), der ved indgangen til det 20. århundredes modernitet i bogstavelig forstand sang på sidste vers.

Fleere kommentatorer tolker personen ved åreerne som færgemanden Charon, der i den græske mytologi færges sjæle til underverdenen. Vandet skulle så være enten floden Styx eller floden Acheron, og den hvidklædte passager en nylig afdød, der færges til dødsriget.

MUSIKVÆRKET, 7900 NYKØBING MORS SØNDAG DEN 20. AUGUST KL. 15.00

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827)

Klavertrio i D-dur op. 70 nr. 2 (1808)

Poco sostenuto – Allegro ma non troppo

Allegretto

Allegretto ma non troppo

Finale. Allegro

violin: Floor Le Coultre

cello: Jamie Clark

klaver: Gamal Khamis

Om Beethovens biografi og vigtigste værker, se siderne 10 og 11

Herman D. Koppel (1908-98)

Ternio op. 53a

for violin og klaver (1951)

Allegramente

Tempo di passacaglia

Allegro giocoso

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

klaver: Daniel Blumenthal

--- Pause ---

Richard Strauss (1864-1949)

Klaverkvartet i c-mol op. 13 (1884)

Allegro

Scherzo: presto – Molto meno mosso – Tempo I

Andante

Finale: vivace

klaver: Daniel Blumenthal

violin: Tim Brackman

bratsch: Hanna Schumacher

cello: Jonathan Butler

Musikværket 2013

Elisabeth Zeuthen Schneider, Liisa Pallandi, Sonia Achkar,
Daniel Blumenthal, Dashiell Nesbitt og Hannah Sloane

Ludwig van Beethoven (1770-1827) komponerede i alt syv klavertrioer. De første tre fik en begejstret modtagelse, da Beethoven præsenterede dem for sit wienerpublikum i 1795 som sit op. 1. Alle trioerne med undtagelse af op. 70 nr. 1 har fire satser i modsætning til de tre eller to, som ellers var normen for kammermusik med klaver. Med strygerstemmernes udprægede selvstændighed, satsernes længde, de udvidede wienerklassiske former (først og fremmest sonateformen) og hele udtryksmæssige intensitet brød de tre værker med forestillingen om klavertrioen som overkommelig "husmusik".

Efter mere end 10 år fortsatte Beethoven linjen med sine to klavertrioer op. 70 nr. 1 i D-dur og nr. 2 i Es-dur, begge komponeret i sidste halvdel af 1808 – tidsmæssigt nær den 5. og 6. symfoni. I klavertrioerne op. 70 er violin og cello nu helt ligeberettigede med klaveret, og de tre instrumenter udfolder et intenst tematisk arbejde, en tæt polyfoni på wienerklassisk grundlag, der er et af stilens fornemste kendetegn.

Klavertrioen op. 70 nr. 2 i Es-dur, som står på dette års program, indledes med en langsom *Poco sostenuto*. Celloen spiller et roligt, sangbart tema, der efter én takt besvares af violin og sluttelig af klaverets over- og understemme. Denne

tænksomme, indadskuende firstemmige imitation i "lærd stil" gentages til slut (inden den korte koda) og indrammer således den strømmende og lyrisk-musikantiske *Allegro ma non troppo-del. Allegro*-hovedtemaet, der indføres af strygerne, går fra en melodisk springende begyndelse over i en glidende, trinvis bevægelse. Sidetemagruppen indledes med en imiterende passage, som er afledt af satsens indledende takter.

Anden sats, *Allegretto*, præsenterer to temagrupper i henholdsvis C-dur og c-mol, der derefter varieres frit.

Tredje sats, *Allegretto ma non troppo*, er en smuk og varmt syngende wienervals i duvende $\frac{3}{4}$ -delstakt. Det lidt vemodigt stemte tema bringer Schubert i erindring.

Den tredelte fjerde sats, *Finale. Allegro*, er med sit rytmisk markante hovedtema en fejende flot afslutning på denne beåndede og musikantiske trio. Den midterste del indledes med soloklaverets virtuose figurationer, der derefter spiller en vigtig rolle i satsens videre forløb.

Komponisten og pianisten **Herman D. Koppel** (1908-98) var den sidste store personlighed i 1900-tallets musik, der repræsenterede en direkte linje fra Carl Nielsen. I sin konservatorietid spillede Koppel for Carl Nielsen alle dennes klaverværker, og Nielsen gennemgik mange af Koppels tidlige kompositioner.

Som komponist var Koppel stort set selvlært. I begyndelsen af 1930'erne kom han gennem Bernhard Christensen og Gunnar Heerup i kontakt med såvel tankerne bag Neue Sachlichkeit (herom senere) som pædagogisk brugsmusik i Tyskland og jazz. Han orienterede sig også mod den nye musik, som blev komponeret af Stravinsky og Bartók. På den baggrund arbejdede Koppel inden for mange genrer: pædagogisk brugsmusik (f.eks. jazzkantaterne *Trymskvadet* og *Trompetkvadet* sammen med Bernhard Christensen til tekster af Sven Møller Christensen), revymusik og filmmusik (til bl.a. *Ditte Menneskebarn* 1946).

Før Anden Verdenskrig skrev Koppel overvejende instrumentalmusik præget af livlige rytmer og en lys, musikantisk tone. Som jøde måtte han i 1943 flygte til Sverige med sin familie.

Landflygtigheden satte sig spor i Koppels produktion; stilen blev bredere og

mere patetisk: 4. symfoni, *Tre Davidssalmer*, oratoriet *Moses* og *Requiem* har rod i krigens oplevelser.

I 1970'erne fornyede Koppel sig både som pianist og komponist. Hans musik blev mere fortættet, og han udvidede sit koncertrepertoire til også at omfatte musik af Arnold Schönberg, Hans Werner Henze, Pierre Boulez og Luigi Nono

Her opføres med den 85-årige Herman D. Koppel som solist sønnen Anders Koppels klaverkoncert. Opførelsen med det polske Amadeus Kammerorkester fandt sted den 1. august 1993 i Kunstindustrimuseets gård, København

Det er *Ternio* op. 53a for violin og klaver, der står på årets program.

Første sats, *Allegramente (Muntert, rask)*, begynder med et lystigt dansende tema i klaveret, der efterfølges af en mere troskyldig melodi i violinen. I en forrygende dialog spilles de to temaer ud mod hinanden. Efter en kort repetition af første del og et afsluttende crescendo slutter satsen, som den begyndte. Satsen er præget af en usædvanlig og knivskarp rytmisk vitalitet.

Anden sats, *Tempo di passacaglia*, er mere alvorlig og indadvendt. Violinen spiller en langsom, udtryksfuld melodi over klaverets otte takter lange passacaglia-tema, der i forskellig udformning gentages som satsens fundament. Variationsformen passacaglia var i baroktiden (ca. 1600-1750) nærmest synonym med chaconne, se evt. note om tema med variationer i Programbog 2011, side 54.

Tredje sats, *Allegro giocoso (Hurtigt og muntert)* bygger – ligesom første sats – på to tematiske ideer, der udvikler sig stadig mere virtuost. En kort gentagelse af første del efterfølges af et crescendo, der brat afbrydes af passacaglia-temaet fra anden sats. Efter en kort kadence vender lystigheden tilbage med gentagelsen af de første takter.

Som helhed bringer Herman D. Koppels *Ternio* den tyske Neue Sachlichkeit i erindring. Neue Sachlichkeit var en antiromantisk, neo-klassisk bevægelse, som fra ca. 1925 prægede kunstarterne, og som fra Tyskland bredte sig til hele Europa.

Den tyske komponist og dirigent **Richard Strauss** (1864-1949) blev født i München, hvor hans far var solohornist i byens operaorkester. Han indledte tidligt en karriere, der gjorde ham til en af Europas mest prominente, turnerende dirigenter. Efter forskellige ansættelser nåede karrieren i 1908 et højdepunkt med udnævnelsen til chefdirigent ved operaorkestret i Berlin – en stilling han forlod i 1911 for at få bedre tid til at komponere. I 1919-24 var Richard Strauss chef for Staatsoper i Wien. Berygtet og problematisk var hans hverv som præsident for Det Tredje Riges Rigsmusikkammer 1933-35 – et hverv, han i 1935 fik ordre til at trække sig fra på grund af uoverensstemmelser i forbindelse med uropførelsen 1935 af operaen *Die schweigsame Frau* med tekst af den jødiske forfatter Stefan Zweig.

Til Richard Strauss' tidlige værker hører dristige symfoniske digte som *Also sprach Zarathustra* 1896 og *Don Quixote* 1898. Som operakomponist slog han igennem med *Salome* 1905 og *Elektra* 1909. Disse operaers chokerende harmonik og expressionistiske udtryk forlod han i *Rosenkavalieren* 1911 til fordel for en raffineret, konservativ og skønhedsdyrkende stil, der præger de senere operaer som *Ariadne på Naxos* 1912 og *Arabella* 1933.

Gennem hele sit liv komponerede han klaver- eller orkesterledsagede sange. I 1948 komponerede han som 84-årig de ufatteligt smukke og resignerede orkestersange *Vier letzte Lieder*, der – efter salgstillene at dømme – er 1900-tallets mest skattede vokalværk.

Richard Strauss' far, Franz Strauss, blev regnet for sin tids bedste hornspiller. Hans musiksmag var dybt konservativ, og han kunne ikke fordrage de operaer af Richard Wagner, som han under komponistens ledelse spillede i München. Derfor insisterede han på, at hans søn skulle have en ordentlig musikkuddannelse med Mozart og Mendelssohn som de forbil-

leder, der kunne være tale om. Som 19-årig afbrød Richard Strauss sine universitetsstudier og rejste til Berlin for at studere hos blandt andre Hans von Bülow, som han to år senere efterfulgte som kapelmester i Meiningen. I Berlin blev han stærkt optaget af den 50-årige Johannes Brahms, som netop havde haft premiere på sin 3. symfoni. Og det er da også påvirkningen fra Brahms, der spores i Klaverkvartetten i c-mol op. 13, som står på dette års program, og som teenageren Richard Strauss begyndte på i april 1884 (han fyldte 20 år i juni) og gjorde færdig senere samme år.

Første sats, *Allegro*, begynder stilfærdigt med en lyrisk frase spillet enstemmigt af de tre strygere; men efter få takter eksploderer musikken i et udbrud af uhæmmet energi. Det er netop de skarpe kontraster, der præger denne sonateformede sats: forløb med spilleanvisningen *con espressione* (*udtrykfuldt*) eller *tranquillo* (*roligt*) veksler med forløb, der skal spilles *molto appassionato* (*meget lidenskabeligt*) eller *agitato* (*heftigt*). Mod slutningen antager denne sats symfoniske dimensioner. Med sin mørke kolorit, sit delikate motivarbejde og dramatiske anlæg er det førstesatsen, der stærkest bringer Johannes Brahms i erindring.

Anden sats, *Scherzo: Presto – Molto meno mosso – Tempo I*, vibrerer af rastløs energi, der ikke mindst formidles gennem det allestedsnærværende motiv, et udhamret nedadgående oktavspring. Et roligt strømmende, mindre bevæget (*meno mosso*) trioafsnit fører til en varieret gentagelse af første del.

Tredje sats, *Andante*, er et hvilepunkt i storformen. Klaverets smukke indledningmotiv besvares af bratsch og cello, hvorefter violinen i højt register spiller det andet motiv, som sammen med indledningens klavermotiv varieres og bearbejdes satsen igennem.

Med sin dramatiske begyndelse fuld af skarpe betoninger og synkoperede rytmer tager fjerde sats, *Finale: vivace*, tråden op fra første sats. Celloen spiller det rolige, sangbare sidetema (*molto con espressione*). Satsen udvikler de to kontrasterende ideer på en måde, som stiller virtuose krav til de fire musikere.

Klavervartetten i c-mol op. 13 blev spillet første gang i Weimar den 8. december 1885. Året efter vandt den førsteprisen i en konkurrence for klavervartetter sponsoreret af Tonkünstlerverein i Berlin (14 var indsendt til bedømmelse). Klavervartetten op. 13 repræsenterer en stilretning, som den unge komponist ikke fulgte. Med sin violinsonate fra 1887 sagde Richard Strauss farvel til kammermusikken og indflydelsen fra Johannes Brahms. Foran ham lå nu de store symfoniske digte, som kombinerede orkesterteknisk virtuositet med de mest livfulde og detaljerede tonemalerier, og de ekspresionistiske operaer *Salome* og *Elektra*.

Villaen i Garmisch-Partenkirchen (Zoeppritzstraße 42), som familien Strauss boede i siden 1908.

Med operaen *Salome*, der blev opført første gang på hofoperaen i Dresden 1905, placerede Richard Strauss sig som en central figur i det tysk-østrigske musikliv. I de følgende to år blev *Salome* opført på 50 andre scener.

I operaen, der bygger på Oscar Wildes franske drama af samme navn, var der ved uropførelsen stof til adskillige skandaler. De udeblev på grund af Strauss' sanselige, præcise og virtuose beskrivelser af det moralsk fordærvede hof omkring Kong Herodes i Jerusalem. Kongens erotiske begær er rettet mod hans 15-årige steddatter og niece. Hun ækles ved sin stedfar, men tænder på hans fange, Johannes Døberer. Johannes afviser til gengæld Salome, men via en dans og en handel med Herodes får hun på et sølvfad udleveret Johannes' afhuggede hoved, som hun så kysser og kærtegner lidenskabeligt.

Operaens højdramatiske, makabre handling og den dissonerende, ekspresionistiske musik slog benene væk under de fleste. I hvert fald under faderen, Franz Strauss, og kejser Wilhelm. Da Richard Strauss på klaver spillede uddrag af operaen for sin far, sagde den berømte hornspiller, at når han hørte den musik, fik han det, som havde han bukserne fulde af flyvemyrer!

Kejser Wilhelm gav udtryk for, at det ville skade Strauss, at han havde komponeret *Salome*. Hvortil Strauss svarede, at den skade havde sat ham i stand til at bygge villaen i Garmisch.

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED

TIRSDAG DEN 22. AUGUST KL. 19.30

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827)

Klavertrio i D-dur op. 70 nr. 2 (1808)

Poco sostenuto – Allegro ma non troppo

Allegretto

Allegretto ma non troppo

Finale. Allegro

violin: Floor Le Coultre

cello: Jamie Clark

klaver: Gamal Khamis

Om Beethovens biografi og vigtigste værker, se side 10 og 11

Programnote, se side 26

Herman D. Koppel (1908-98)

Ternio op. 53a

for violin og klaver (1951)

Allegramente

Tempo di passacaglia

Allegro giocoso

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 26 og 27

Richard Strauss (1864-1949)

Klaverkvartet i c-mol op. 13 (1884)

Allegro

Scherzo: presto – Molto meno mosso – Tempo I

Andante

Finale: vivace

klaver: Daniel Blumenthal

violin: Tim Brackman

bratsch: Hanna Schumacher

cello: Jonathan Butler

Programnote, se siderne 28 og 29

Thisted Musikteater 2016

Chloe Yeseul Gam, Christa-Maria Stangorra, Joshua Christian Anderson, Jamie Clark og Máté Szücs

--- Pause ---

MUSIKHUSET, DOKKEDAL, 9280 STORVORDE

ONSDAG DEN 22. AUGUST KL. 19.00

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Strygetrio op. 9 nr. 2 (1798)

Allegretto

Andante quasi allegretto

Menuetto – Allegro

Rondo – Allegro

violin: Jake Oliver Phillips

bratsch: Elisa Clegg

cello: Kenny Lee

Om Beethovens biografi og vigtigste værker, se side 10 og 11

Zoltán Kodály (1882-1967)

Duo for violin og cello op.7 (1914)

Allegro serio, non troppo

Adagio – Andante

Maestoso e largamente, ma non troppo – Presto

violin: Alex Gonzalez

cello: Justus Grimm

--- Pause ---

Niels W. Gade (1817-90)

Strygekventet i e-mol op. 8 (1846)

Andante con moto – Allegro espressivo

Allegretto

Presto

Adagio – Allegro molto e appassionato

violin 1: Erik Danciu

violin 2: Mariya Polishchuk

bratsch 1: Tony Nys

bratsch 2: Tatiana Komissarova

cello: Valeriya Sholokhova

Ludwig van Beethoven (1770-1827), tysk komponist, blev født i Bonn, men flyttede i 1792 til Wien. I 1797 komponerede han sine tre strygetrioer op. 9, som danner en fornem optakt til hans seks første strygekvartetter. Dem begyndte han på i 1798, og de blev udgivet i 1801 som op. 18.

De tre trioer op. 9 er meget forskellige. Den første i G-dur er lys, sprudlende og meget virtuos. Trio nr. 2 i D-dur, som står på årets program, er den mest traditionelle; savner måske den første trios symfoniske anlæg, men formidler til gengæld udsøgte eksempler på intensivt og virtuost tematisk arbejde. Ved tematisk arbejde forstår man den bearbejdning og den variation af motiviske elementer eller rytmiske mønstre fra satsens temaer, som alle instrumenter deltager i, og som primært skaber organiske videreføring fra tematisk afrundede afsnit. Op. 9 nr. 3 i c-mol, som blev spillet på Thy Kammermusikfestival i 2012, er mørk og dramatisk i sit anlæg.

I trioerne møder vi en 27-årig komponist, der allerede går sine egne veje. De er dybt personlige og varslende om den frigørelse fra det wienerklassiske stilgrundlag, som er åbenbar i Beethovens 3. symfoni (1803-04) og i klaversonaten nr. 23, *Appassionata* (1804-05). Den 3. symfoni med tilnavnet *Eroica* og de

værker, der fulgte, blev inspirerende for samtidens og eftertidens komponister og dermed banebrydende for romantikken, der i bred forstand omfatter hele 1800-tallet.

Strygetrioen op. 9 nr. 2 i D-dur indledes med en livlig *Allegretto* i sonateform. I satsens første hoveddel, ekspositionsdelen, hører vi først hovedtemaet, som består af en koralagtig passage efterfulgt af en solistisk afrunding i violinen. Efter en transponeret gentagelse følger den omfattende overledning, hvis korte, svirrende motiv udveksles mellem instrumenterne med voksende intensitet. Det er violin og bratsch, der spiller det elegante og sangbare sidetema, som præges af faldende melodiske kvinter. I satsens anden hoveddel, gennemføringssdelen, bearbejdes det materiale, der blev præsenteret i ekspositionsdelen. Satsens tredje hoveddel, reprisen, er en varieret gentagelse af første hoveddel. Satsen slutter med et brillant og festligt fugato over hovedtemaets melodi.

Med sin strømmende 6/8-rytme og sin moltoneart bringer anden sats, *Andante quasi allegretto*, en langsom, højtidelig dans i erindring.

Den livlige tredje sats, *Menuetto – Allegro*, minder om, at Beethoven snart skulle opgive den sirlige modedans,

Menuetten, til fordel for den mere robuste *Scherzo*. I den tredelte form *Menuet-Trio-Menuet* er yderdelene her præget af uventede, barske betoninger. Trioen er lavmælt, nærmest hviskende; men ikke desto mindre skaber en række dissonerende akkorder en stærk spænding, der først udløses ved Menuettens tilbagekomst.

Fjerde og sidste sats, *Rondo – Allegro*, er festlig og livsglad. Det dansende rondo-tema spilles først af celloen i højt register inden det videreføres af violinen. Satsen slutter med en forrygende koda, hvor violin og bratsch udfolder sig i virtuose ottendedele, der er udvundet af temaet, medens celloen sætter ekstra skub i festen ved sine rytmisk forskudte betoninger.

Zoltán Kodály (1882-1967) ungarsk komponist, musikforsker og pædagog, spillede en hovedrolle i 1900-tallets ungarske musikliv. Hans interesse for folkemusik førte til et varigt samarbejde med den jævnaldrende Béla Bartók. Hos ungarske bønder opdagede de en hidtil ukendt sangstil af asiatisk oprindelse – forskellig fra den nyere, populære sigøjnermusik. Samarbejdet resulterede i indsamlingen, klassificeringen og udgivelsen af seks bind med ungarsk folkemusik inklusive et stort antal børnesange.

Kodály's kompositioner for orkester hører til det internationale standardrepertoire, heriblandt *Danse fra Galánta* og orkestervariationer over en ungarsk folkesang, *Påfuglen*, der som tema anvender en pentaton melodi fra den ældste ungarske tradition. Kodály slog sit navn fast i udlandet med *Psalmus Hungaricus* for tenor, kor og orkester og med synge-spillet *Háry János*, hvis musik vandt særlig popularitet som orkestersuite. Det er dog vokalmusikken, der indtager den største plads i Kodály's produktion, dels store, dramatiske korkompositioner som f.eks. *Jesus og kræmmerne*, dels sange, duetter og korstykker til pædagogiske formål, inden for hvilket område han skabte sit eget verdensberømte uddannelsessystem.

Kodály's uddannelsessystem begynder i børnehaven og tager udgangspunkt i ungarske folkesange (overvejende pentatone melodier). Sangen er fundamentet for senere indføring i instrumentalspil. Som et vigtigt pædagogisk middel indføres solmisation med brug af forskellige håndtegn, der angiver tonehøjder. Tidligt i undervisningsforløbet lærer børnene at læse noder, hvilket er den naturlige følge af solmisation.

Kodály ønskede ikke, at det musikalske grundlag skulle begrænses til den ungarske folkemusik; andre landes folkesange inddrages efterhånden ligesom den internationale klassiske musik. Musikopdragelsen skulle danne grundlag for et verdensborgerskab.

Kodály's koncept er enestående derved, at det repræsenterer en helhedsvision på musikuddannelsen – men kritiseres for at være tidsbundet og begrænset ved udelukkende at bygge på folkemusik og musik i den dur-moltonale tradition.

På trods af tætte personlige og faglige relationer er Kodály's musikalske stil anderledes end Béla Bartók's. Hvor Bartók overvejende skrev instrumentalmusik præget af et højt dissonansniveau og med en markant, pågæn-

Zoltán Kodály)
Ukendt kunstner

de rytmik, er Kodály's musik i højere grad lyrisk og vokalt orienteret. Dertil kommer, at medens Bartók ofte overskred den klassisk-romantiske tonalitet (og dermed bidrog til modernismens gennembrud omkring 1910), bevarer Kodály sin forankring i denne tradition – omend i udvidet forstand. Fælles for de to ungarske mestre er dog, at folkemusikkens rytmiske og tonale særpræg tilførte deres musik afgørende og vitale impulser.

Kodály komponerede sin duo op. 7 for violin og klaver i 1914, men på grund af udbruddet af Første Verdenskrig sam-

me år havde værket først premiere i 1924. Her blev det opført på ISCM-festivalen i Salzburg (ISCM er en forkortelse for International Society for Contemporary Music). Duoen er kompliceret, fuld af kontraster, og den stiller virtuose krav til begge musikere.

Første sats, *Allegro serio, non troppo*, veksler mellem intenst lidenskabelige udbrud, hvor begge instrumenter bidrager på lige fod, til mere indadvendte forløb, hvor instrumenterne efter tur spiller hovedmelodien, medens det andet akkompagnerer. Satsen er tydeligt inspireret af ungarsk folkemusik.

Den udtryksfulde anden sats, *Adagio – Andante*, er tematisk beslægtet med første sats. Smukt og meget varieret spiller instrumenterne; ikke blot forbundne i forholdet melodi og akkompagnement, men nu også som to stærke, individuelle karakterer, der rivaliserer og støder sammen i meget dramatiske forløb. Nogle kommentatorer mener, at de voldsomt dissonerende forløb reflekterer Kodálys sorg over udbruddet af Første Verdenskrig.

Tredje sats, *Maestoso e largamente, ma non troppo – Presto*, begynder med en solistisk kadence i violinen. Senere følger en *Presto*, der fører satsen til en brillant afslutning.

Niels W. Gade (1817-90). Foruden den skattede *Brudevals* fra balletten *Et Folkesagn* har melodier til *Grøn er vårens hæk* og *Udrust dig helt fra Golgata* i høj grad medvirket til, at Gade har bevaret en fremtrædende plads i danskernes bevidsthed som en af de betydeligste hjemlige romantiske komponister. Udateret fotografi. Kilde: *Den store danske Encyklopædi*, opslagsord Niels W. Gade.

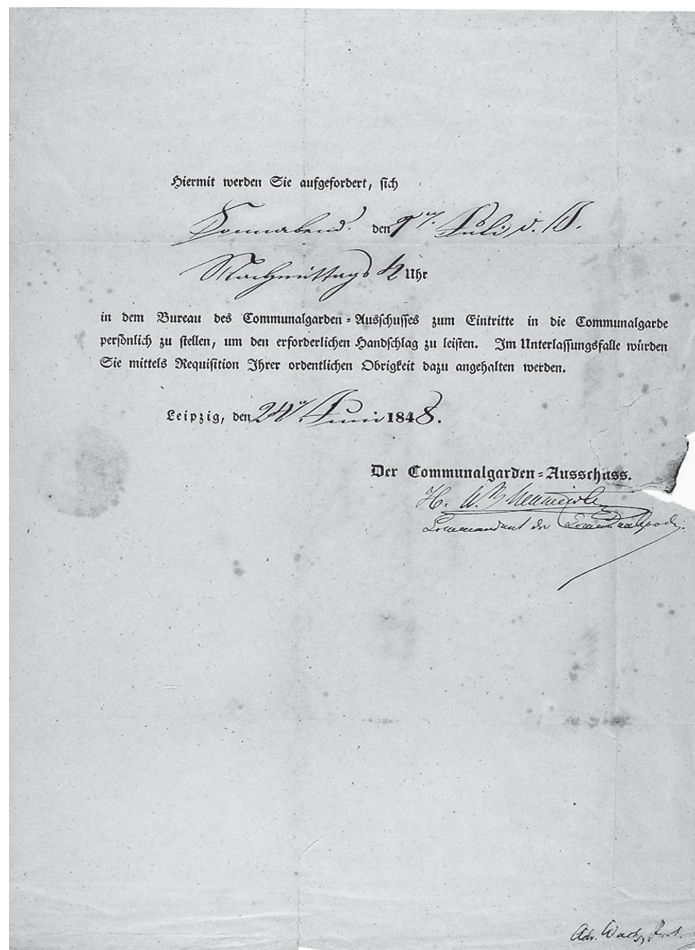
Niels W. Gade (1817-90), dansk komponist og dirigent, studerede musikteori hos A.P. Berggreen og blev tillige violinelev i Det Kgl. Kapel. Gade fik sit gennembrud som komponist med koncertouverturen *Gjenklang af Ossian* op. 1, med hvilken han i 1840 vandt førsteprisen ved en konkurrence udskrevet af Musikforeningen. Ved sit tonesprog virkede ouverturen som

en fanfare for en ny tid: med Ouverturen til Ossian vandt romantikken for alvor indpas i Danmark. Mange år senere kunne Gade tage værket frem, vedkende sig hver node i det og undre sig over, hvor denne ungdommeligt geniale inspiration mon kom fra?

Allerede i 1843, som 26-årig, rejste Gade til Leipzig, efter at Mendelssohn dér med succes havde opført hans 1. symfoni, som Gade havde haft svært ved at få opført i København. I Leipzig indledte han en international karriere, som er blevet få danske til del. Han blev hurtigt Mendelssohns 2. kapelmester ved det berømte Gewandhausorkester og lærer ved byens nyoprettede musikkonservatorium. Ved Mendelssohns død i 1847 overtog Gade stillingen som orkesterchef. Som dirigent turnerede han senere med egne og andres værker i Tyskland, Holland og England. I forbindelse med udbruddet af krigen mellem Danmark og Preussen i 1848 vendte Gade hjem til Danmark, hvorved han undgik en indkaldelse til tjeneste i Leipzigs kommunalgarde. Hjemme igen prægede han gradvis og systematisk det københavnske musikliv.

I 1850 blev han dirigent i Musikforeningen, i 1858 organist ved Holmens Kirke og i 1867 direktør for det nyligt oprettede Københavns Musikkonservatorium. Under Gades ledelse blev Musikforeningen et samlingspunkt for det københavnske musikliv med eget symfoniorkester og kor.

Det, som begejstrede såvel det danske som det europæiske musikpublikum, var den "nordiske tone", som man sporede i den unge Gades værker, ikke blot i Ouverturen *Gjenklang af Ossian* og i den 1. symfoni (1842), hvis 1. sats bygger på Gades egen folketoneinspirerede melodi *Paa Sjølund's fagre Sletter*, men også i den folkeviseinspirerede korballed *Elverskud* op. 30 (1853).

Niels W. Gades indkaldelsesordre til kommunalgarden i Leipzig, som i dag findes på Det Kgl. Biblioteks Håndskriftafdeling (jf. Inger Sørensen, *Niels W. Gade. Et dansk verdensnavn* s. 133. Gyldendal 2002).

De indkaldes hermed til personligt at give fremmøde lørdag den 17. juli 1848 kl. 4 om eftermiddagen på Kommunalgardeudvalgets kontor for at gennemføre den påkrævede løfteflæggelse for indtræden i Kommunalgarden. I undladelsetilfælde vil De ved rekvirering fra den ansvarlige øvrighed blive pålagt fremmøde. Leipzig, den 24. juni 1848

Kommunalgardeudvalget
(ulæselige underskrifter)

Samtidig med *Elverskud* komponerede Gade *Forårsfantasi* op. 23 for fire sangsolister, orkester og klaver. De to værker repræsenterer yderpolerne i hans stilistiske univers, som han altså dyrkede samtidigt: den nordiske i *Elverskud*, den internationalt orienterede, som han tilegnede sig i Leipzig, i *Forårsfantasi*. Begge værker nød stor popularitet og blev hyppigt opført herhjemme og i udlandet.

Gades produktion er både omfattende og varieret (bl.a. otte symfonier, Ouverturner, orkestersuiter, en violinkoncert, kammermusik, klaver- og orgelmusik, en række såkaldte koncertstykker foruden solo- og korsange og balletmusik), og selv om værkerne efter 1850 ikke viste åbenlyst fornyende stiltræk, har han bevaret sin status som en af 1800-tallets betydeligste danske komponister.

Niels W. Gades Strygekviintet op. 8 fra 1846, der står på årets program, er et overgangsværk i den forstand, at den nordisk-nationalromantiske tone, som siden *Ossian-ouverturen* havde begejstret Gades publikum, nu er vejet for et mere internationalt udtryk inspireret af Schumann og Mendelssohns romantiske klassicisme.

Første sats har en kort, varmt klingende og stemningsskabende indledning,

Andante con moto, som fører til satsens hoveddel, en sonateformet *Allegro espressivo*. Hovedtemaet i e-mol er mørktfarvet, fuldt af fremdrift og melodisk bredt udfoldet. Et herligt tema med nordisk præg – en "sagatone". Hertil kontrasterer sidetemaet i G-dur, som er lysere, sammensat og mere uadvendt i sin karakter.

Den langsomme sats, *Allegretto*, er en udtryksfuld „Lied ohne Worte“, klangskøn og varmt syngende.

Tredje sats, *Presto*, er en rastløs, lidenskabelig scherzo præget af rytmiske forskydninger (synkoper).

Fjerde sats begynder med en kort, indadvendt *Adagio*. Hovedtemaet i den følgende *Allegro molto e appassionato* viser en stærk indflydelse fra Mendelssohn.

THISTED KIRKE, 7700 THISTED

ONSDAG DEN 23. AUGUST KL. 19.30

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Serenade i D-dur op. 25

for fløjte, violin og bratsch (1801)

1. Entrata. Allegro
2. Tempo ordinario d'un minuetto
3. Allegro molto
4. Andante con variazioni
5. Allegro scherzando e vivace
6. Adagio – Allegro vivace disinvolto

fløjte: Craig Goodman

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

bratsch: Tony Nys

Programnote, se siderne 10 og 11

Poul Rovsing Olsen (1922-82)

A Dream in Violet op. 85

for strygetrio (1982)

violin: Mariya Polishchuk

bratsch: Elisa Clegg

cello: Jonathan Butler

Programnote, se side 12

--- Pause ---

Peter Bruun (f. 1968)

Strygetrio *The Black Waters* (2012)

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

bratsch: Hanna Schumacher

cello: Valeriya Sholokhova

Programnote, se siderne 12 og 13

Claude Debussy (1862-1918)

Six Épigraphes antiques

1. *Pour invoquer Pan, dieu du vent d'été* (For at anråbe Pan, sommervindens gud)

Modéré 2:26

2. *Pour un tombeau sans nom* (Til en navnløs grav)

Triste et lent 3:12

3. *Pour que la nuit soit propice* (For at natten skal blive gunstig)

Lent et expressif 2:24

4. *Pour la danseuse aux crotales* (Til danserinden med kastagnetterne)

Andantino 2:01

5. *Pour l'Égyptienne* (Til egypterinden)

Très modéré 2:47

6. *Pour remercier la pluie au matin* (For at takke morgenregnen)

Modérément animé 2:28

fløjte: Craig Goodman

violin: Mariya Polishchuk

bratsch: Elisa Clegg

cello: Jonathan Butler

Programnote, se siderne 14, 15 og 16

VORUPØR KIRKE, 7700 THISTED

TORS DAG DEN 24. AUGUST KL. 19.30

Heitor Villa-Lobos (1887-1959)

Assobio a jato (*The Jet Whistle*)

for fløjte og cello (1950)

Allegro non troppo

Adagio

Vivo

fløjte: Craig Goodman

cello: Valeriya Sholokhova

Henri Dutilleux (1916-2013)

Strygekvartet *Ainsi la nuit* (1976)

Intro – I Nocturne 1 (3:12)

Parenthèse – II Miroir d'espace (2:10)

Parenthèse - III Litanies 1 (3:08)

Parenthèse – IV Litanies 2 (3:48)

Parenthèse - V Constellations (1:58)

VI Nocturne 2 (0:55)

VII Temps suspendu (2:31)

violin 1: Jake Oliver Phillips

violin 2: Tim Brackman

bratsch: Tony Nys

cello: Jamie Clark

--- Pause ---

Johannes Brahms (1833-97)

Strygesekstet i B-dur op. 18 (1860)

Allegro ma non troppo

Andante ma moderato

Scherzo: Allegro molto

Rondo: Poco allegretto e grazioso

violin 1: Elisabeth Zeuthen Schneider

violin 2: Mariya Polishchuk

bratsch 1: Elisa Clegg

bratsch 2: Hanna Schumacher

cello 1: Jonathan Butler

cello 2: Valeriya Sholokhova

Vorupør Kirke

Den brasilianske komponist **Heitor Villa-Lobos** (1887-1959), født i Rio de Janeiro, blev på rejser gennem Brasilien påvirket af sit lands folke- og populærmusik. Ikke mindst på grund af hans produktion, der er omfattende, farverig og mangfoldig, vandt den sydamerikanske musik indpas på den internationale musikscene.

1923-30 opholdt Villa-Lobos sig i Paris, hvor han vakte opsigt med sine eksotiske *Chôros*, i alt 14, der indbygger elementer fra den folkelige, brasilianske musik i et moderne tonesprog med inspiration fra bl.a. Schönberg, Bartók og Stravinsky. Denne symbiose mellem etnisk tradition og moderne kompositionsteknik har siden været et inspirerende forbillede for brasiliansk kunstmusik.

Villa-Lobos' ni *Bachianas brasileiras* (1930-45, koncerter for forskellige besætninger og instrumenter) forener modeller fra J.S. Bach med brasiliansk musik. Værklisten omfatter derudover 2 operaer, 12 symfonier, 10 koncerter (for bl.a. guitar og harmonika), 17 strygekvartetter, klaver- og guitarmusik foruden sange.

Villa-Lobos komponerede fantasistykket for fløjte og cello, *Assobio a jato*, i New York 1950, og værket blev første gang opført i Rio de Janeiro den 13. marts samme år. *Assobio a jato*, der er tilegnet Elizabeth og Carleton Sprague Smith (fløjtenist og musikforsker), viser Villa-Lobos' forkærlighed for at komponere duoer for høje og dybe instrumenter - foruden *Assobio a jato* også *Bachianas brasileiras* nr. 6 for fløjte og fagot (1938). Med strømmende melodiske linjer udfolder de to instrumenter en virtuos dialog gennem tre korte satser.

Titlen *The Jet Whistle* (*Jet-lyden*) stammer fra den teknik, fløjtenisten må anvende for at spille de hurtige glissandi i tredje sats. Villa-Lobos kaldte den for *The Jet Whistle*, fordi lyden mindede ham om lyden fra en jet-motor.

Den brasilianske komponist Heitor Villa-Lobos (1887-1959) var en livsglad type, der foretrak at studere sit lands folkemusik frem for at følge undervisningen på det nationale musikkonservatorium i Rio de Janeiro. I årene efter 1905 rejste han til det nordlige Brasilien, hvor han levede som omrejsende musiker og lejlighedsvis landarbejder. Ifølge ham selv besøgte han også Amazon-landet, hvor han lod sig inspirere af indianernes musik. Han var fuld af røverhistorier og fortalte gerne om, hvordan han mødte sin første kone, Lucilia Guimarães, kort før, hun skulle have været spist af kannibaler. Villa-Lobos reddede hende ved at spille smuk cellomusik for menneskeæderne, for så at få hende udleveret som gave.

Henri Dutilleux (1916-2013), fransk komponist, er uddannet på konservatoriet i Paris. Senere beklædte han vigtige poster i fransk musikliv, således som musikchef i fransk radio 1944-63 og som professor i komposition ved L'École Normale de Musique, hvor han også var rektor fra 1969. I 1970-71 var han desuden professor ved Pariserkonservatoriet.

I sin ungdom komponerede Dutilleux under indflydelse af Claude Debussy, Maurice Ravel og Albert Roussel. Senere lod han sig inspirere af komponistgruppen *Jeune France*, hvis ledende skikkelse var Olivier Messiaen. Han orienterede sig også i Arnold Schönbergs tolvtoneteknik og i samtidens avantgarde (Darmstadt-skolen, se eventuelt note derom i Programbog 2009 side 21), hvis principper han dog aldrig sluttede sig.

Henri Dutilleux's musik er original, men ikke stilistisk banebrydende, idet han videreførte traditionen fra Ravel og Roussel. Ikke mindst den 2. symfoni *Le Double* og cellokoncerten *Tout un monde lointain* berømmes for den raffinerede instrumentation. Dutilleux's produktion, der er udsøgt, men ikke omfattende, tæller orkesterværker (heriblandt 2 symfonier), 2 koncerter (for violin og cello), en ballet, klaver-

og kammermusik samt klaver- og orkesterledsagede sange.

Efter fem års forarbejde blev strygekvartetten *Ainsi la nuit* (Således er natten) spillet første gang af *Parrenin-kvartetten* den 6. januar 1977 på Théâtre de l'Est Parisien. Kvartetten, der er tilegnet Ernest Sussman og Olga Koussevitzky, blev bestilt af den amerikanske Serge Koussevitzky Foundation. Den amerikanske førsteopførelse med *The Juilliard Quartet* fandt sted i Washington D.C. den 13. April 1978.

Kvartettens syv satser bærer titler, som antyder den stemning, hver sats er tiltenkt.

Nattens mysterier har inspireret Dutilleux til at komponere en vibrerende, sensitiv musik, der fra tid til anden afbrydes af indslag præget af mørke og uro. De syv hovedsætser beherskes af hver sin spillemåde, der kommer til virtuos udfoldelse: *spiccato* (med springende *bue*), *sul ponticello* (strøg tæt ved stolen), *pizzicato*, *glissando*, *tremolo* og spil med brug af flageolet-toner (strengenes overtoner). De forbindende *Parenthèses* placeret mellem hovedsætserne I til V foregriber motivisk, rytmisk eller klangligt det, der skal komme, eller resumerer det foregående.

Sammenhængen i det komplicerede værk sikres ved, at melodiske eller ryt-

Udsnit af autografen (det håndskrevne partitur) til Dutilleux's strygekvartet *Ainsi la nuit*. Det fremgår, at værket er yderst krævende – såvel teknisk som musikalsk.

miske motiver vender tilbage i varieret skikkelse, ligesom ekkoer af den første samklang, vi hører i den korte introduktion (en seks-tonig akkord), spores gennem værket. Andre klassiske kompositionsprincipper kan nævnes: De enkelte toner i en D-durtreklang (*d-fis-a*) bestemmer således tonaliteten i henholdsvis *Introduktionen*, hvor *d* er centraltone, medens tonen *fis* er den vigtigste tone i 4. sats, *Litanies II*. Endelig spiller tonen *a* en central rolle i *V Constellations*.

Dertil kommer, at overskriften *II Miroir d'espace (II Rumligt spejl)* ikke blot er et poetisk billede. Overskriften henviser også til de kompositionsprincipper, som ligger til grund for satsen: tonerne er organiseret, så de spejler sig om akser, enten en lodret (*retrograd*) eller en vandret (*inversion*).

Strygekvartetten *Ainsi la nuit* regnes for et af Dutilleux's betydeligste værker.

Johannes Brahms (1833-97), tysk komponist og pianist, voksede op i Hamburg, hvor han fra sit syvende år fik regelmæssig undervisning i klaver, senere også i teori og komposition. I 1848 – som 15-årig – trådte han offentligt frem som pianist. Det fik stor betydning for Johannes Brahms, at han som 20-årig mødte den ungarske violinist Eduard Reményi. Med ham turnerede han i Tyskland, hvor han mødte mange fremtrædende musikere og komponister, i Weimar Franz Liszt, hvis musik han ikke brød sig om, og i Düsseldorf Robert og Clara Schumann, med hvem han sluttede et livslangt venskab. Robert Schumann var begejstret. I *Neue Zeitschrift für Musik* hilste han Brahms som den "unge ørn", der med sit geni ville skabe fornyelse i tysk musikliv. På den måde blev Brahms kendt; hans værker blev udgivet, og han kunne på længere sigt hellige sig sin virksomhed som komponist.

I årene 1857-62 levede Brahms i Hamburg. I 1862 rejste han første gang til Wien, hvorfra han sammen med bl.a. violinisten Joseph Joachim og sangeren Julius Stockhausen foretog vidtstrakte koncertturnéer, således i 1868 til København. Her vakte han pinlig opmærksomhed. Under et besøg hos komponisten Niels W. Gade gav han – mindre end fire år efter Danmarks kata-

strofale nederlag i krigen mod Preussen og Østrig – tilkende, at Thorvaldsens Museum burde ligge i Berlin i stedet for i København. Brahms blev dagens samtaleemne, og en ekstra koncert måtte aflyses. I 1868 tog Brahms blivende ophold i Wien og koncentrerede sig nu udelukkende om sit kompositoriske arbejde. Opførelsen af hans største værk for kor og orkester, *Ein deutsches Requiem*, den 10. april 1868 i Bremens domkirke blev en succes, der placerede den 35-årige som én af tidens største komponister.

Blandt Brahms' øvrige hovedværker er fire symfonier fra 1876-85, to klaverkoncerter og en violinkoncert foruden kammer- og klavermusik og hen ved 200 lieder med klaverledsagelse. Brahms efterlod sig 24 stort anlagte kammermusikværker, heraf 17 med klaver. I hans samlede produktion har kammermusikken derfor samme vægt som symfonierne, liederne og klavermusikken.

Brahms komponerede sin første strygesekstet op. 18 i B-dur som 27-årig – i 1860. Værket, der står på årets program, har tilnavnet *Forårssekstetten* på grund af sit enkle, let tilgængelige udtryk og sin rigdom på smukke, sangbare temaer. I forhold til den traditionelle strygekvartetbesætning giver strygesekstetten (to violiner, to bratscher og to celli)

komponisten flere klanglige muligheder; f.eks. kan 1.cello frigøres fra sin basfunktion for at tage del i det tematiske arbejde.

Det er da også 1.cello, der indleder første sats, *Allegro ma non troppo*, med et bredt syngende hovedtema over et roligt vuggende akkompagnement i ottendedele. En meget poetisk og sart overledning fører til sidetemaet, der også præsenteres af 1.cello. Sidetemaet er melodisk vidtspændt og mere dramatisk i sin karakter.

Anden sats, *Andante ma moderato*, er et tema med variationer – en form, som Brahms var dybt interesseret i, og som derfor spiller en særlig rolle i hans produktion (se note om tema med variationer i Programbog 2011, side 54). Det slavisk klingende tema i mol præsenteres af 1.bratsch ledsaget af de øvrige strygeres markante akkorder. I de følgende variationer er temaets akkordfølge så fremtrædende, at satsen nærmest har karakter af en chaconne, en historisk form, hvor variationerne udfoldes over en stadigt gentaget akkordfølge eller baslinje (finalen til Brahms' 4. symfoni er et fremragende eksempel). Variationerne 1 til 3 følger hinanden med stigende rytmisk intensitet. Den meget udtryksfulde 4. variation (i dur) følges af en 5., der udnytter de to bratscher på det smukkeste. Den 6. og sidste variation har karakter af en tilbageskuende og sammenfattende koda.

Den energiske tredje sats, *Scherzo: Allegro molto*, er en scherzo med en danseagtig trio. Den fører til finalens *Rondo: Poco allegretto e grazioso*, der med sin mangfoldighed af sangbare temaer bringer såvel Schubert som østrigsk folkemusik i erindring.

Den 20-årige Johannes Brahms fotograferet i 1853. Årstallet er vigtigt. I det år indledte Brahms sine turnéer med den ungarske violinist Eduard Reményi, som introducerede ham til den ungarske folkemusik. Turnéerne førte ham også til Düsseldorf, hvor han lærte Robert og Clara Schumann at kende. Robert Schumann var begejstret for den unge Brahms, og hans overstrømmende omtale i Zeitschrift für Musik gjorde Brahms kendt.

Efter Robert Schumanns død i 1856 udviklede venskabet med Clara Schumann sig til en dyb passion, som dog – så vidt man ved – aldrig blev gennemlevet. Den 14 år ældre Clara Schumann forblev til sin død i 1896 hans nære ven og mest loyale og kvalificerede kritiker.

VIBORG MUSIKSAL, 8800 VIBORG

TORS DAG DEN 24. AUGUST KL. 19.30

Emil Hartmann (1836-98)

Serenade i A-dur op. 24

trio for klarinet, cello og klaver (1877)

Idyl. Andante-Allegro

Romance. Andante-Allegretto scherzando

Rondo-Finale. Allegro

klarinet: Bojan Krtinić

cello: Kenny Lee

klaver: Daniel Blumenthal

Béla Bartók (1881-1945)

Kontraster

for klarinet, violin og klaver (1938)

Verbunkos: Moderato, ben ritmato

Pihenó: Lento

Sebes: Allegro vivace

klarinet: Bojan Krtinić

violin: Alex Gonzalez

klaver: Daniel Blumenthal

--- Pause ---

César Franck (1822-90)

Klaverkvintet i f-mol (1879)

Molto moderato quasi lento

Lento, con molto sentimento

Allegro non troppo ma con fuoco

violin 1: Floor Le Coultre

violin 2: Erik Danciu

bratsch: Tatiana Komissarova

cello: Justus Grimm

klaver: Gamal Khamis

Viborg Musiksal 2014

Elisabeth Zeuthen Schneider, Charles Richard-Hamelin,
Meredith McCook og Katya Gorovaya

Den danske komponist og organist **Emil Hartmann** (1836-98) var elev af sin fader, Johan Peter Emilius Hartmann – én af 1800-tallets mest fremtrædende danske komponister. Emil Hartmann var fjerde generation af en slægt af komponister. Hans oldefar, Johann Ernst Hartmann, kom i 1760'erne til København, hvor han i 1768 blev koncertmester i Det Kgl. Kapel og senere gjorde sig bemærket med de to syngespil, *Balders Død* 1773 og *Fiskerne* 1780 – begge til tekster af Johannes Ewald. (Emil Hartmanns bror, Frederik August Hartmann, var bedstefar til komponisten Niels Viggo Bentzon (1919-2000)). Efter studier i Leipzig blev Emil Hartmann organist ved Sct. Johannes Kirke i København 1861-71 og derefter til sin død ved Christiansborg Slotskirke. Han efterfulgte i årene 1891-92 Niels W. Gade som dirigent i Musikforeningen. I 1881 blev han Ridder af Dannebrog og i 1889 titulær professor.

Emil Hartmann har komponeret operaer og syngespil, syv symfonier, tre instrumentalkoncerter (for henholdsvis violin, cello og klaver), balletmusik, kammermusik og vokalværker. Hans lyse, lette og romantiske tonesprog, der er inspireret af Felix Mendelssohn og Niels W. Gade, gjorde ham kendt – ikke mindst i Tyskland, hvor han som pianist og dirigent ofte selv deltog i opførelsen af egne værker.

Serenaden i A-dur op. 24 for klarinet, cello og klaver, der står på årets program, er et typisk eksempel på Hartmanns indtagende, romantiske tone. Værket blev opført første gang i 1877 med Hartmann selv ved klaveret. Det foregik i Kammermusikforeningen af 1868, også kaldet *Natmandsforeningen* – Københavns første, betydeligste og stadig eksisterende forening til dyrkelse af kammermusikken.

Allerede navnene på første og anden sats: *Idyl* og *Romance* indstiller lytteren på den romantiske tone, der præger trioens: lyrisk strømmende, udtryksfuld og med mange fine klanglige nuancer. (Anden sats, *Romance*, citerer i de første to takter

Hartmanns vuggevisse *Nu skal du kønt dig putte ned*). I musikalsk henseende er tredje sats, *Rondo-Finale*, med sin tematiske rigdom og sit dramatiske anlæg trioens vægtigste sats.

Emil Hartmann var myreflittig som komponist, og hans værkliste omfatter alle tidens genrer.

Især blev hans værker vel modtaget i Tyskland, hvor Hartmann på sine mange koncertrejser opbyggede et netværk af kolleger, dirigenter og andre toneangivende i tysk musikliv. I Danmark var han mindre vel tilpas; han følte, at han stod i skyggen af sin far og Niels W. Gade, som var hans svoger. Dertil kom, at han havde et skrøbeligt sind, der ofte skabte problemer i forholdet til familie, venner og kolleger. I sin sidste levetid var han nervesvækket.

Béla Bartók (1881-1945), ungarsk komponist, pianist og musiketnolog, er en hovedperson i 1900-tallets musikhistorie. Ikke mindst hans seks strygekvartetter har sikret ham en plads som en af de mest betydningsfulde komponister i århundredet. Bartók studerede 1899-1904 på konservatoriet i Budapest, hvor han siden blev klaverprofessor. I begyndelsen af 1900-tallet indsamlede han folkemusik i Ungarn (sammen med Zoltán Kodály), på Balkan, i Lilleasien og i Nordafrika. Bartóks materiale nåede op på omkring 20.000 melodier. Hans dybe viden om og engagement i den slaviske folke- musik fik afgørende indflydelse på hans egen udvikling som komponist, og i artikler til førende europæiske tidsskrifter påpegede han utrætteligt den etniske musiks værdi som en kilde til inspiration for fremtidens ungarske kunstmusik.

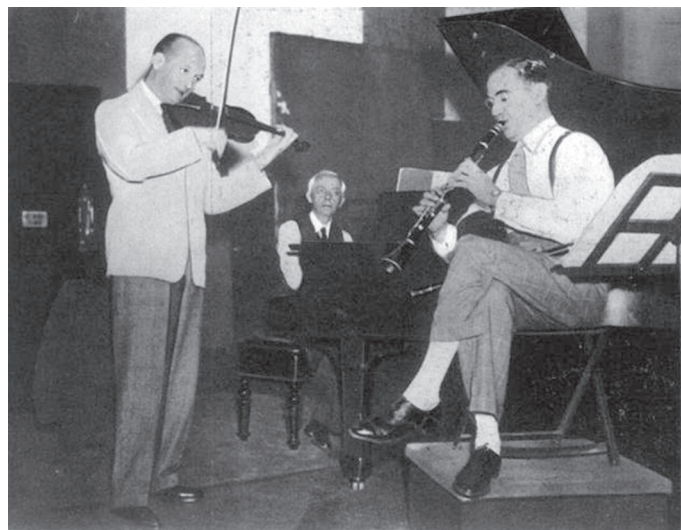
Som komponist gennemgik Bartók indtil 1918 en udvikling, der gik fra senromantik til en stil, der frigjorde sig fra dur-moltonaliteten. Hos den samtidige Arnold Schönberg og dennes elever, Anton Webern og Alban Berg, førte udviklingen fra senromantisk *dur-moltonalitet* til *atonal ekspressionisme*, hos Bartók til *fritonalitet*, dvs. til en skrivemåde, der i princippet er tonal, men i udvidet forstand, alsidig og rigt nuanceret. Sammen med Schönberg, Berg, Webern og Stravinsky repræsenterer Béla Bartók den modernisme, der med stor heftighed og i en anseelig bredde brød frem i de europæiske kunstarter omkring 1910.

I sin musik bygger Bartók frit på den etniske musiks kirke-tonale (modale) eller pentatone skalagrundlag, dur-molmusikkens skalaer og den kromatiske skala. Alle akkordtyper anvendes, fra dur-molmusikkens tertsobbyggede tre- og firklange til akkorder opbygget på kvart- og kvintinterval- ler udsmykket med dissonerende sekunder. Blandt hovedværkerne indtil 1918 er de to orkestersuiter og *20 ungarske folkesange*. I 1911 udkom det berømte klaverværk *Allegro*

barbaro. Musikken har et vitalt, rytmisk drive, som skærpes ved voldsomt dissonerende, udhamrede akkorder. Samme år komponerede Bartók operaen *Hertug Blåskægs Borg*, der dog først blev opført i 1918.

I 1920'erne og først i 30'erne var Bartók en efterspurgt pianist, hvis koncertturnéer førte ham viden om (i 1927-28 til USA, i 1929 til Sovjetunionen). Samtidig vandt hans værker stadig større udbredelse, især på grund af opførelserne i *ISCM (International Society for Contemporary Music)*, der optog ham som æresmedlem. Blandt de vigtigste værker fra den periode er *Dansesuite for orkester*, *Sonate for klaver*, 1. og 2. klaverkoncert, 3. til 6. strygekvartet og *Musik for strygere, slagtøj og celeste*. På grund af sin udtalte modvilje mod det ungarske styres samarbejde med Hitler emigrerede Bartók i 1939 til USA.

Her blev han æresdoktor ved University of Columbia og var i to år beskæftiget med at transskribere Harvard-professo-

På billedet forbereder Bartók (ved klavret) i 1943 en opførelse af *Kontraster* med Benny Goodman og Joseph Szigeti

ren Milman Parrys omfattende samling af serbo-kroatiske folkesange, som var indsunget på grammofonplade. Men Bartók faldt aldrig til i USA, og på grund af alvorlig sygdom (leukæmi) måtte han indstille sin koncert- og forelæsningsvirksomhed. Derfor blev hans økonomiske forhold stadig ringere, og han døde i fattigdom på et hospital i New York den 26. september 1945.

I USA skrev han kun få, men betydelige værker: *Koncert for orkester*, *Sonate for soloviolin*, den 3. klaverkoncert og en ufuldendt bratschkoncert.

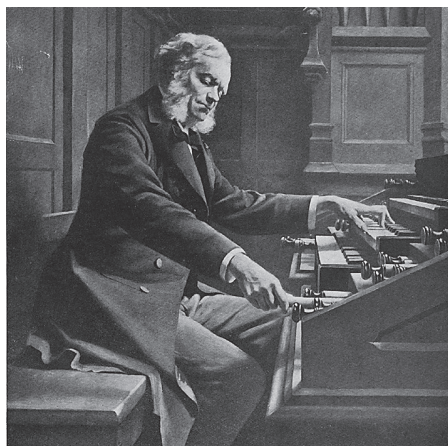
På plademærket Columbia indspillede Bartók i maj 1940 *Kontraster* for klarinet, violin og klaver sammen med jazz-klarinetlisten Benny Goodman, hvem værket er tilegnet, og violinisten Joseph Szigeti. Det er *Kontraster*, der står på årets program.

Det karaktermæssige forlæg for de tre satser er ungarske danse. Første sats, *Verbunkos*, er navnet på den "hvervedans", der blev brugt, når unge mænd skulle hverves til den kejserlige armé. Satsen indeholder en solokadence for klarinet.

Anden sats, *Pihenó (Hvile)*, er præget af den indadskuende ro, der kendetegner Bartóks musikalske "nattestemninger". Satsen opleves derfor som et hvilepunkt i storformen.

Tredje sats, *Sebes*, er en hurtig dans, der indeholder en solokadence for violin. Satsen begynder med, at violinisten spiller "forstemt" – som en landsbyspillemand, hvis dybeste og højeste streng på violinen kan være stemt henholdsvis en halv tone op og ned; i stedet for *g-d'-a'-e''* altså *gis-d'-a'-es''*.

I hele værket spiller klaveret en mere tilbagetrukket rolle i forhold til klarinet og violin, hvorimellem kontrasterne udfoldes.

César Franck ved orglet i Sainte-Clotilde. Efter Francks død i 1890 ville musikskribenten Georges Serviéres i et fransk musikmagasin skrive en artikel til hans minde. Fra redaktøren modtog han svaret:

De vil skrive om organisten i Sainte-Clotilde! Ja det synes jo, som om han har været en stor musiker, men kun lidet kendt af publikum. Hvordan vil De gøre læserne begribeligt, at De vil skrive om en komponist, som ikke er berømt, og som ikke er spillet på operaen. Har han aldrig skrevet en ballet i det mindste?

Den belgisk-franske komponist og organist **César Franck** (1822-90) debuterede allerede 11 år gammel som pianist fra konservatoriet i Liège (Belgien). Som 15-årig blev han i 1837 optaget på konservatoriet i Paris, hvor han studerede komposition, klaver og orgel. I 1842 vendte han tilbage til Belgien, men tog i 1844 blivende ophold i Paris, hvor han fra 1858 virkede som organist ved kirken Sainte-Clotilde, fra 1872 tillige som professor i orgelspil ved konservatoriet. Det meste af sit liv førte han en tilbagetrukket tilværelse – højt skattet som lærer, men kun i begrænset omfang anerkendt som komponist. Franck var i maj 1890 impliceret i en trafikulykke, hvis følger et halvt år senere lagde ham i graven.

Med komponister som Rossini, Gounod og Massenet og med Den store Opera i Paris som kraftcentrum var fransk musikliv indtil ca. 1875 totalt domineret af operaen (jf. billedtekst). Først da Camille Saint-Saëns i 1871 grundlagde koncertinstitutionen *Société nationale de Musique*, blev der skabt rammer for dyrkelsen af en selvstændig fransk instrumentalmusik. Som medlem af koncertinstitutionen og siden 1886 dens præsident er det César Francks store fortjeneste at have bidraget til en renaissance for fransk symfonik og kammermusik.

I César Francks tonesprog, som ofte er ejendommelig sjælfødt og mystisk religiøst farvet, forenes elementer fra Johann Sebastian Bachs polyfoni (kanon og fuga) med en Wagnerinspiret kromatisk glidende og kompliceret harmonik. Mens han som pianist og organist debuterede allerede som vidunderbarn, var han som komponist senere udviklet. Francks vigtigste værker blev til efter hans 50. år, således oratoriet *Les Béatitudes* og hans eneste symfoni i d-mol. Betydelige værker er derudover *Variations symphoniques* for klaver og orkester, Klaverkvintetten i f-mol, Strygekvartetten i D-dur og *Trois chorales* for orgel. Gennem sin virksomhed som udøvende musiker (herunder som fremragende orgel improvisator), komponist og lærer øvede han stærk og afgørende indflydelse på det efterfølgende slægtled af franske komponister: Vincent d'Indy, Ernest Chausson, Henri Duparc, Louis Vierne og mange andre.

Med Klaverkvintetten i f-mol fra 1879, som står på årets program, nåede den romantiske kammermusik i Frankrig et foreløbigt højdepunkt. Klaverkvintetten er et stort anlagt værk, hvis formopbygning hviler på klassisk grund, men som rummer moderne og individuelle træk. For at skabe en overordnet enhed i værket betjener Franck sig af det så-

kaldt cykliske princip. Princippet går tilbage til den sene Beethoven og kendes gennem hele romantikken, mest udpræget i Franz Liszts symfoniske digtning (metamorfoseteknik) eller i Richard Wagners operaer (ledemotivteknik). I Klaverkvintetten i f-mol som i andre af Francks værker (f.eks. Symfoni i d-mol og Violinsonate i A-dur) udmøntes princippet ved, at han benytter et enkelt eller flere grundtemaer eller -motiver fra første sats, som bliver gennemgående for hele værket, og som omformes efter de satsmæssige omstændigheder.

Den bredt anlagte og lidenskabeligt bevægede første sats, *Molto moderato quasi lento*, begynder med en langsom indledning med forskriften *drammatico*. 1.violinens rytmisk markante, trinvist faldende indledningstema med de skarpe punkteringer besvares af et fint formet, lyrisk modtema i klaveret. Et kraftfuldt hovedtema indleder satsens hurtige del. Med sin nedadgående unisone melodi i strygerne er det afledt af indledningens tema. Det lyrisk bevægede, kromatiske sidetema præsenteres af klaveret (*con passione*) og besvares af et unisont strygermotiv. Sidetemaet er et af værkets mest karakteristiske, og da det på cyklisk manér tages op i de følgende to satser, får sidetemaet nærmest karakter af værkets "motto".

Anden sats, *Lento, con molto sentimento*, indledes med et udtryksfuldt hovedtema i førsteviolinen præget af korte fraser adskilt ved pauser og akkompagneret af klaveret i gentagne ottendedele. I satsens midterste del hører vi "mottoet" fra første sats, nu spillet pianissimo i klaveret.

Tredje sats, *Allegro non troppo ma con fuoco*, indledes af 2.violinen med et ejendommeligt svirrende, kromatisk drejende tema. Den tematiske udvikling fører frem til sidetemaet, der efter en neddæmpning spilles af klaveret i parallelle oktaver og ledsaget af bølgende, akkordiske ottendedelsbevægelser i strygerne. Efter modulationsdel og reprise, men inden den virkningsfuldt afsluttende koda, høres for sidste gang "mottoet" fra første sats spillet *dolcissimo, molto espressivo* i violinerne.

KLITMØLLER KIRKE, 7700 THISTED

FREDAG DEN 25. AUGUST KL. 19.30

Franz Joseph Haydn (1732-1808)
Strygekvartet op. 20 nr. 4 (1772)

Allegro di molto
Un poco Adagio affettuoso
Menuetto. Allegretto alla zingarese
Presto scherzando

violin 1: Tim Brackman
violin 2: Jake Oliver Phillips
bratsch: Tony Nys
cello: Jamie Clark

Programnote, se siderne 18, 19 og 20

Igor Stravinsky (1882-1971)
Three Pieces for Clarinet Solo (1919)

I –
II –
III –

klarinet: Bojan Krtinić

Programnote, se siderne 20, 21 og 22

--- Pause ---

George Enescu (1881-1955)
Aubade
for strygetrio (1899)

Allegretto grazioso

violin: Jake Oliver Phillips
bratsch: Tony Nys
cello: Jamie Clark

Programnote, se side 22

Anders Koppel (f. 1947)
Klarinetkvintet (2008)

Allegro con brio
Largo, *Die Toteninsel*
Moderato con moto

klarinet: Bojan Krtinić
violin 1: Erik Danciu
violin 2: Floor Le Cultre
bratsch: Tatiana Komissarova
cello: Justus Grimm

Programnote, se siderne 23 og 24

MUSIKVÆRKET, 7900 NYKØBING MORS

FREDAG DEN 25. AUGUST KL. 19.30

Leonard Bernstein (1918-90)

Tonight (fra West Side Story)

fløjte: Craig Goodman
klaver: Daniel Blumenthal

Antonín Dvořák (1841-1904)

Dumky

Klavertrio i e-mol op. 90 (1891)

1. Lento maestoso – Allegro

violin: Alex Gonzalez
cello: Kenny Lee
klaver: Daniel Blumenthal

Heitor Villa-Lobos (1887-1959)

Assobio a jato (*The Jet Whistle*)

for fløjte og cello (1950)

Allegro non troppo
Adagio
Vivo

fløjte: Craig Goodman
cello: Valeriya Sholokhova

Louis Armstrong (1901-71)

What a Wonderful World

fløjte: Craig Goodman
klaver: Gamal Khamis

Rued Langgaard (1893-1952)

Fjeldblomster

Klavertrio (1908)

violin: Alex Gonzalez
cello: Kenny Lee
klaver: Gamal Khamis

Rumanian Love Song

solofløjte: Craig Goodman

Joseph Haydn (1732-1809)

Klavertrio i G-dur Hob. XV: 25 (1795)

4. Finale: Rondo all'Ongarese. Presto

violin: Alex Gonzalez
cello: Kenny Lee
klaver: Daniel Blumenthal

KIRSTEN KJÆR MUSEET, 7741 FRØSTRUP LØRDAG DEN 26. AUGUST KL. 15.00

Emil Hartmann (1836-98)

Serenade i A-dur op. 24

trio for klarinet, cello og klaver (1877)

Idyl. Andante-Allegro

Romance. Andante-Allegretto scherzando

Rondo-Finale. Allegro

klarinet: Bojan Krtinić
cello: Kenny Lee
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se side 44

Béla Bartók (1881-1945)

Kontraster

for klarinet, violin og klaver (1938)

Verbunkos: Moderato, ben ritmato

Pihenó: Lento

Sebes: Allegro vivace

klarinet: Bojan Krtinić
violin: Alex Gonzalez
klaver: Daniel Blumenthal

Programnote, se siderne 45 og 46

--- Pause ---

César Franck (1822-90)

Klaverkvintet i f-mol (1879)

Molto moderato quasi lento

Lento, con molto sentimento

Allegro non troppo ma con fuoco

violin 1: Floor Le Coultre
violin 2: Erik Danciu
bratsch: Tatiana Komissarova
cello: Justus Grimm
klaver: Gamal Khamis

Programnote, se siderne 46 og 47

Kirsten Kjær Museet 2016
Cæcilie Balling, Daniel Blumenthal, Gamal Khamis og Camille Renault

VESTERVIG KIRKE, 7700 VESTERVIG LØRDAG DEN 26. AUGUST KL. 19.30

Heitor Villa-Lobos (1887-1959)

Assobio a jato (The Jet Whistle)

for fløjte og cello (1950)

Allegro non troppo

Adagio

Vivo

fløjte: Craig Goodman
cello: Valeriya Sholokhova

Programnote, se side 39

Henri Dutilleux (1916-2013)

Strygekvartetet *Ainsi la nuit* (1976)

Intro – I Nocturne 1 (3:12)

Parenthèse – II Miroir d'espace (2:10)

Parenthèse - III Litanies 1 (3:08)

Parenthèse – IV Litanies 2 (3:48)

Parenthèse - V Constellations (1:58)

VI Nocturne 2 (0:55)

VII Temps suspendu (2:31)

violin 1: Jake Oliver Phillips
violin 2: Tim Brackman
bratsch: Tony Nys
cello: Jamie Clark

Programnote, se siderne 40 og 41

--- Pause ---

Johannes Brahms (1833-97)

Strygesekstet i B-dur op. 18 (1860)

Allegro ma non troppo

Andante ma moderato

Scherzo: Allegro molto

Rondo: Poco allegretto e grazioso

violin 1: Elisabeth Zeuthen Schneider

violin 2: Mariya Polishchuk

bratsch 1: Elisa Clegg

bratsch 2: Hanna Schumacher

cello 1: Jonathan Butler

cello 2: Valeriya Sholokhova

Programnote, se siderne 41 og 42

Vestervig Kirke 2016
Kern Westerberg, Cæcilie Balling, Máté Szücs, Péter Pál Lukács og
Kenny Lee

THISTED MUSIKTEATER, 7700 THISTED SØNDAG DEN 27. AUGUST KL. 15.00

Ludwig van Beethoven (1770-1827)
Strygetrio op. 9 nr. 2 (1798)

Allegretto
Andante quasi allegretto
Menuetto – Allegro
Rondo – Allegro

violin: Jake Oliver Phillips
bratsch: Elisa Clegg
cello: Kenny Lee

Om Beethovens biografi og vigtigste værker, se siderne 10 og 11
Programnote, se side 32

Zoltán Kodály (1882-1967)
Duo for violin og cello op.7 (1914)

Allegro serioso, non troppo
Adagio – Andante
Maestoso e largamente, ma non troppo – Presto

violin: Alex Gonzalez
cello: Justus Grimm

Programnote, se siderne 33 og 34

--- Pause ---

Niels W. Gade (1817-90)
Strygekvintet i e-mol op. 8 (1846)

Andante con moto – Allegro espressivo
Allegretto
Presto
Adagio – Allegro molto e appassionato

violin 1: Erik Danciu
violin 2: Mariya Polishchuk
bratsch 1: Tony Nys
bratsch 2: Tatiana Komissarova
cello: Valeriya Sholokhova

Programnote, se siderne 34, 35 og 36

Thisted Musikteater 2016
Kern Westerberg, Elisabeth Zeuthen Schneider, Morten Lyngs, Daniel Blumenthal, Agnès Mauri Galik og Kenny Lee

SKOLEKONCERTER

Thy Kammermusikfestival har gennem årene lagt vægt på at give skolekoncerter, hvor eleverne på hjemmebane møder klassisk kammermusik.

I år arrangeres følgende koncerter:

Mandag den 21. august

Kl. 9.55-10.45 EUC Nordvest, Thisted

Kl. 10.00-11.00 Snedsted Skole

Kl. 10.25-11.25 Thisted Gymnasium STX & HF

Fredag den 25. august

Kl. 9.50-10.35 Thy-Mors HF & VUC, Thisted

Kl. 10.00-10.45 Tingstrup Skole

Kl. 10.00-11.00 Thisted Friskole

ÅBNE PRØVER

I lighed med tidligere er der mulighed for at overvære enkelte prøver på **Bakkegaarden, Bakkegaardsvej 4, 7742 Vesløs**

Torsdag den 17. august kl. 9.00 -12.00

Fredag den 18. august kl. 9.00 - 12.00

THY CHAMBER MUSIC FESTIVAL ON TOUR 2017

Bestyrelsen for Thy Kammermusikfestival realiserer nu en flere år gammel vision. Vi udvider nemlig årets 14-dages festival i Thy med en række koncerter uden for landsdelen. Visionen, der første gang blev realiseret i 2013, udspringer af ønsket om at udvide kendskabet til Thy Kammermusikfestival, der siden 1994 har føjet en lysende facet til Nordvestjyllands kulturelle tilbud. Dermed har vi givet et kvalificeret modspil til forestillingen om Udkantdanmarks kulturelle armod.

MUSIKERE

Daniel Blumenthal, klaver
Suyeon Kang, violin
Katy leong Cheng Ho, bratsch.
Michael Kaufman, cello.

KONCERTPROGRAM

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)
 Klaverkvartet i Es-dur K 493 (1786)

Per Nørgård (f. 1932)
Pastorale fra Babettes Gæstebud
 for violin, bratsch og cello (1986)

--- Pause ---

Johannes Brahms (1833-97)
 Klaverkvartet i g-mol op. 25
 for violin, bratsch, cello og klaver (1861)

SPILLESTEDER

Onsdag den 15. november kl. 19.30
 Thisted Musikteater
 Håndværkertorv 1
 7700 Thisted

Torsdag den 16. november kl. 19.00
 Vor Frue Kirke
 Niels Ebbesenegade 1
 9000 Aalborg

Lørdag den 18. november kl. 15.00
 Helios Teatret
 Banegaardspladsen 7
 5600 Faaborg

Søndag den 19. november kl. 16.00
 Præstegårdslængerne ved Farum Kirke.
 Kålungsvej 33
 3520 Farum

Mandag den 20. november kl. 19.00
 Magle Konserthus
 Magle Stora Kyrkogate 4
 22350 Lund, Sverige

THISTED KOMMUNE
FØLG DIN NATUR

I Thisted Kommune er naturen helt unik, hvilket i høj grad blev anerkendt, da Danmarks første nationalpark blev grundlagt i Thisted Kommune i 2007.

Nationalpark Thy strækker sig fra Agger Tanges sydspids til Hanstholm – ca. 55 km langs kysten og op til 12 km ind i landet – i alt 244 km².

Nationalparkens særlige natur består af klitter og klithede, som er sjældne naturtyper på europæisk plan. Den er hjemsted for en række sjældne dyr og planter.

Nationalpark Thy er Danmarks største vildmark. Her så man blandt andet den første vilde ulv i 100 år på dansk jord.

Nationalpark Thy er det sted i Danmark, hvor der er størst sandsynlighed for at se traner. Derudover er der gode chancer for at se kronstyr, fx på kanten af Hanstholm Vildtreservat i den nordlige ende af Nationalpark Thy. Agger Tange er et af Danmarks vigtigste rasteområder for fugle forår og efterår.

Nationalpark Thy er rig på kulturhistoriske spor om livet ved kysten gennem tiderne. Lodbjerg Fyr, Stenbjerg Landingsplads, redningsvejen, sømærker – samt de mange bunkers fra anden verdenskrig er alt sammen spor efter menneskets liv og færden i området.

På vestkysten i Thisted Kommune findes hele 29 individuelle surfsteder. Kyststrækningen kaldes for Cold Hawaii på grund af de perfekte forhold til især surfing men også mange andre friluftaktiviteter i naturen.

Den varierede natur i Thisted Kommune giver tilsammen et område, hvor der kan dyrkes alt fra ekstremsport som Thy Trail Marathon, Nationalpark Thy Marathon, surfing til de mere gængse friluftaktiviteter som ridning, kajak, cykling/mountainbike og vandring.

For støtte til gennemførelse af Thy Kammermusikfestival 2017 takkes:

Stat, kommune, fonde og andre sponsorer

STATENS KUNSTFOND

KNUD HØJGAARDS FOND

Kunststof-Kemi, Skandinavia A/S

Thy Masterclass Erhverv

Kiropraktisk Klinik, Nykøbing

Knudsdahl Landbrug

Læge Kirsten Andreasen, Tønder Lægehus Nord

Øvrige bidragydere

Bakkegaarden
Blomstertorvet
Det Gamle Røgeri, Hanstholm
El Kontakten, Bedsted
Erling Grønkjær Fiskeeksport A/S
Fast Plast A/S
Feriepartner Thy
Filetfabrikken Hanstholm ApS
Fiskecompagniets Detailsalg, Vorupør
Fotograf Knud Erik Jensen
FS GROSS ApS, Hanstholm
Gyrup/v Lisbeth og Nicolai Nicolaisen
Klaverstemmeren, Aalborg
Klitmøller Sommerhusudlejning
Mondo Mar Marine Foods
Nordjysk Tryk
Premier is
Plantagehuset i Thisted
Revision Limfjord
Rotary Thisted
Royal Danish Seafood/Fish
Scanfish Danmark A/S
Spar Vorupør
Thisted Antikvariat
Thisted Bryghus A/S
Thy Turistbureau
Thy Øko-is
Taabel P. og Co. A/S
Vorupør Feriehusudlejning
XL Byg, Hurup